

Sami Asikainen

RITVA-tietokanta

Kartoitus työntekijöiden näkemyksistä ja käyttäjäkokemuksista

Opinnäytetyö

Syksy 2020

SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Tradenomi (AMK), Kirjasto- ja tietopalveluala

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Tutkinto-ohjelma: Tradenomi (AMK), Kirjasto- ja tietopalveluala

Suuntautumisvaihtoehto:

Tekijä: Sami Asikainen

Työn nimi: RITVA-tietokanta: Kartoitus työntekijöiden näkemyksistä ja käyttäjäkokemuksista

Ohjaaja: Ari Haasio

Vuosi: 2020

Sivumäärä: 70

Liitteiden lukumäärä: 3

Opinnäytetyössä syvennyttiin toimeksiantajan eli Kansallisen audiovisuaalisen instituutin (KAVI) radio- ja televisioarkiston (RTVA) työntekijöiden näkemyksiin RITVA-tietokannasta sekä sen eri osa-alueista. Tarkoituksena oli samalla saada tietoa siitä, miten käyttäjät suhtautuvat kyseiseen palveluun ja kuinka tietoisia he ovat siitä.

Tutkimuksessa käytettiin sekä kvalitatiivista että kvantitatiivista menetelmää, ja se koostui kahdesta osasta. Näistä ensimmäinen keskittyi RTVA:n työntekijöiden näkemyksiin Ritvasta, ja se toteutettiin kesällä 2019 teemahaastattelujen muodossa. Jälkimmäinen vastaavasti painotti enemmän käyttäjänäkökulmaa, jota havainnollistettiin kyselytutkimuksesta saaduilla tiedoilla. Kysely oli avoinna Ritvassa 9.3.–10.8.2020, ja sen lopulliseksi vastaajamääräksi tuli 27. Saadut vastaukset analysoitiin vielä kertaalleen Webropolin työkalulla, minkä jälkeen ne koottiin kuvioiksi ja taulukoiksi Microsoft Excel -taulukkolaskentaohjelman avulla.

Ritva osoittautui ainutlaatuiseksi tietokannaksi. Työntekijät ja käyttäjät olivat pääosin tyytyväisiä tietokantaan, mutta nostivat myös esiin tiettyjä osa-alueita, joiden kehittäminen edistäisi esimerkiksi sivuston käytettävyyttä sekä ohjelmien katselua ja kuuntelua.

Avainsanat: tietokannat, audiovisuaalinen aineisto, arkistot, triangulaatio, käyttäjäkokemus, asiantuntijat

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Business and Culture

Degree programme: Library and Information Services

Specialisation:

Author/s: Sami Asikainen

Title of thesis: The RITVA Database: A survey of employees' views and user experiences

Supervisor(s): Ari Haasio

Year: 2020

Number of pages: 70

Number of appendices: 3

This thesis was commissioned by the National Audiovisual Institute (KAVI). The objective of the thesis was to explore how the employees of the Radio and Television Archive (RTVA) view the RITVA Database and its various aspects. At the same time, the aim was to get information about the users' opinions on the service and how aware they were of it.

The research methods used were both qualitative and quantitative, and the study was comprised of two parts. The first one focused on the RTVA employees' views on Ritva, and it was implemented as a semi-structured interview in the summer of 2019. The second one, in turn, was more focused on the user perspective, which was illustrated by survey data. An inquiry was open from March 9 to August 10, 2020 in Ritva, and its final number of respondents was 27. The responses received were analysed again with the Webropol tool and then compiled into figures and tables by using the Microsoft Excel spreadsheet program.

The study showed that Ritva is a unique database. The employees and users were mainly satisfied with the database, but they also pointed out specific areas that could be improved to enhance, for example, site usability and the viewing and listening of programmes.

Keywords: databases, audio-visual materials, archives, triangulation, user experience, specialists

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ	3
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo	6
Käytetyt termit ja lyhenteet	7
1 JOHDANTO	8
2 KANSALLINEN AUDIOVISUAALINEN INSTITUUTTI	10
2.1 Toiminta	10
2.2 Kokoelmat ja aineistot	11
3 TIETOKANTA	13
3.1 Tietokannan määritelmä ja idea	13
3.2 Eri tietokantatyypit.....	14
3.3 Tietokantojen kehityssuuntia.....	15
3.4 Suomalaiset tietokannat yleisesti	17
3.5 RITVA-tietokanta.....	18
4 TUTKIMUSONGELMA JA -MENETELMÄT	21
4.1 Triangulaatio	21
4.2 Teemahaastattelu	22
4.3 Kyselytutkimus	23
5 RADIO- JA TELEVISIOARKISTON NÄKEMYKSIÄ RITVA- TIETOKANNASTA	26
5.1 Haasteet.....	26
5.2 Informaatioarkkitehtuuri.....	30
5.3 Järjestelmä ja tekniset ominaisuudet	33
5.4 Käyttäjät	35
5.5 Menneisyys, nykyhetki ja tulevaisuus.....	38
6 RITVA-TIETOKANNAN KÄYTTÄJÄKYSÉLYN TULOKSET JA NIIDEN YHTEENVETO.....	41
7 POHDINTA	53

LÄHTEET	56
LIITTEET	60

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuva 1. Sisällönmukainen tietokantatyypinjakko	15
Kuva 2. RITVA-tietokannan etusivu	31
Kuvio 1. Vastaajien sukupuolijakauma (n=27)	42
Kuvio 2. Vastaajien ikäjakauma (n=26).....	43
Kuvio 3. Vastaajien tausta (n=30)	44
Kuvio 4. Mistä sait tietää RITVA-tietokannasta (n=30)?	44
Kuvio 5. Mihin tarkoitukseen käytät RITVA-tietokantaa (n=40)?	45
Kuvio 6. Mitä etsit RITVA-tietokannasta (n=50)?	46
Kuvio 7. Mitä RITVA-tietokannan aineistoja käytät (n=45)?	46
Kuvio 8. Kuinka usein yleensä käytät RITVA-tietokantaa (n=23)?	47
Kuvio 9. Minkä pituiseksi arvioit yksittäisen istuntosi RITVA-tietokannassa keskimäärin (n=27)?	48
Kuvio 10. Mitä katselu- ja kuuntelupisteitä olet käyttänyt (n=37)?	49
Kuvio 11. Selaatko koskaan RITVA-tietokantaa kotoa käsin (n=27)?	49
Kuvio 12. Kuinka todennäköisesti suosittelet RITVA-tietokantaa muille (n=26)? ..	52
Taulukko 1. Esimerkki relaatiotaulukosta.....	15
Taulukko 2. Tietokantojen määrä Suomessa vuosina 2015–2019.....	17
Taulukko 3. RITVA-tietokantaa ja asiakaspalvelua koskevat väittämät	50

Käytetyt termit ja lyhenteet

Informaatioarkkitehtuuri	Tiedon jäsentyminen esimerkiksi verkkosivuilla (engl. information architecture).
KAVI	Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (engl. The National Audiovisual Institute).
Käyttäjä	Tiettyä palvelua tai ohjelmistoa käyttävä henkilö.
Metatieto	Tietokannan eri kohteiden kuvailutietoa (engl. metadata).
Ohjelmavirta	Keskeisten kotimaisten radio- ja televisiokanavien tallennettu ohjelmavirta, johon kytkeytyy eri lähteistä peräisin olevaa metatietoa (engl. program stream).
Ritva	RITVA-tietokanta (engl. RITVA Database).
RTVA	Radio- ja televisioarkisto (engl. Radio and Television Archive).
Tietokanta	Tiedon säilytyspaikka. Sisältää tallennettua tietoa, joka on koottu yhtenäiseksi kokoelmaksi (engl. database).
VLC media player	VideoLAN Client. Avoimen lähdekoodin mediasoitin.
Yle	Yleisradio.

1 JOHDANTO

Tietokannat ovat ajan saatossa vakiintuneet erottamattomaksi osaksi ihmisten elämää. Tänä päivänä tietokantoja on olemassa moniin eri käyttötarkoituksiin, minkä lisäksi ne voivat keskittyä jonkin tarkoin määrätyn aihealueen ympärille. Tällaisia ovat muun muassa terveystieteisiin painottuvat viitetietokannat, joista etsitään lääke- ja hoitotieteen julkaisuja. Hieman arkipäiväisemmistä tietokannoista tunnetuimpia esimerkkejä ovat vastaavasti yleisten kirjastojen tietokannat, joissa käyttäjät varaavat ja uusivat lainojaan sekä suorittavat hakuja löytääkseen itseään kiinnostavaa aineistoa. Korkeakoulujen ja yliopistojen kirjastoissa voi halutessaan syventyä jopa sellaisiin tietokantoihin, joita ei ole mahdollista käyttää kotoa käsin. Kaikki tietokannat eivät myöskään ole täysin ilmaisia, vaan joukkoon mahtuu niitäkin, joiden sisältöön käsiksi pääseminen edellyttää maksua.

Tietokanta on viime kädessä varsin laaja aihe, johon liittyy monia kontekstisidonnaisia piirteitä. Erityisesti kirjasto- ja arkistomaailmassa tietokantaa lähestytään useimmiten aineistojen ja tiedonhankinnan näkökulmasta. Tietokannat ovat olleet muun tietotekniikan tavoin yksi keskeisistä kehittämiskohteista, mikä tulee perinteisesti esiin erilaisten toimintojen ja ominaisuuksien monipuolistumisena sekä entistä käyttäjälähtöisempien ratkaisujen löytämisenä. Molemmat näistä edellyttävät syvällistä ymmärrystä siitä, millaisesta tietokantajärjestelmästä on kyse ja kuinka palvelusta saataisiin käyttäjien kannalta toimivampi. Samojen aihepiirien tiimoilta julkaistaan myös tärkeitä tutkimuksia, joissa pyritään välittämään ajankohtaista tietoa tietokantojen kehityssuunnista. Viime aikoina on keskusteltu esimerkiksi tekoälyyn pohjautuvista suunnitteluratkaisuista, jotka helpottaisivat tietokannassa työskentelyä ja parantaisivat niiden käytettävyyttä.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutustuttaa lukija radio- ja televisioarkiston RITVA-tietokantaan kertomalla kyseisestä palvelusta sekä sen viimeaikaisista kuulumisista. Samalla opinnäytetyössä tarkastellaan niin työntekijöiden kuin käyttäjienkin suhtautumista Ritvaan. Tavoitteena oli koota yhteen käytännön tietoa niistä osaluista, joissa havaitaan vielä kehittämisen varaa. Tutkimusaihe perustuu opinnäytetyön tekijän omakohtaiseen kiinnostukseen tietokannoista ja haluun perehtyä tarkemmin Ritvaan. Teoriaosuudessa käsitellään aluksi yleisesti KAVIn toimintaa ja

tietokantaa aiheena. Seuraavaksi selvennetään hieman tutkimusongelmaa ja -menetelmiä, joiden jälkeen siirrytään varsinaiseen tutkimukseen sekä tuloksiin. Viimeisenä on pohdintaosio, jossa viitataan tutkimuksessa ilmenneisiin asioihin ja esitetään omia ajatuksia opinnäytetyöstä kokonaisuudessaan.

2 KANSALLINEN AUDIOVISUAALINEN INSTITUUTTI

2.1 Toiminta

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (KAVI) tunnetaan opetus- ja kulttuuriministeriön alaisena valtion virastona, jonka toiminta perustuu lainsäädäntöön. Sen perustamisajankohta pidetään 1.1.2014, jolloin Kansallinen audiovisuaalinen arkisto (KAVA vuosina 2008–2013, Suomen elokuva-arkisto vuosina 1957–2007) sekä Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskus (MEKU vuosina 2012–2013, Valtion elokuva-tarkastamo vuosina 1946–2011) yhdistyivät Kansalliseksi audiovisuaaliseksi instituutiksi. (KAVI.fi, [viitattu 4.3.2019].)

KAVIn tehtävänä on vastaanottaa talletuksia sekä hankkia kokoelmiinsa elokuvia, televisio- ja radio-ohjelmia sekä näihin liittyvää esineistöä ja muuta aineistoa. Televisio- ja radio-ohjelmien tallentamisen sekä arkistoinnin ohella KAVI myös entistää kokoelmiensa aineistoja ja pyrkii edistämään mediakasvatusta sekä toimialansa tutkimusta ja kulttuurin tuntemusta saattamalla elokuvia sekä ohjelmia yleisön saataville kulttuuri-, koulutus- ja tutkimustarkoituksessa. Samalla KAVI vastaa kuvaohjelmaluokittelijoiden koulutuksesta sekä huolehtii kuvaohjelmalaissa (710/2011) säädetyistä luokittelu- ja valvontatehtävistä ynnä muista lakisääteisistä toimista. (Finlex 2013.)

Radio- ja televisioarkisto (RTVA) on se osa KAVIsta, joka pitää huolen suomalaisen radio- ja televisiokulttuurin säilymisestä tuleville sukupolville sekä palvelee tutkijoita ja opiskelijoita tallentamalla kaikkien keskeisten radio- ja televisiokanavien ohjelmavirtaa kokonaisuudessaan sekä näytteitä noin sadalta muulta kanavalta. RTVA:n toimintaa ohjaa laki kulttuuriaineistojen tallettamisesta sekä säilyttämisestä ja sen velvollisuutena on tallettaa laissa määritellyt ohjelmatyypit alkuperäistasoisina fyysisinä kappaleina tai tiedostoina. Tietopalvelutyössään RTVA vastaa radio- ja televisio-ohjelmia koskeviin kysymyksiin ja opastaa aineiston käyttöön liittyvissä asioissa. (KAVI.fi, [viitattu 10.6.2019].)

KAVI:ssa työskentelee myös Mediakasvatus- ja kuvaohjelmayksikkö (MEKU), joka keskittyy toiminnassaan mediakasvatuksen yhteiskunnallisen aseman edistämiseen sekä suuntautuu mediakasvatuksen asiantuntijatehtäviin niin Suomessa kuin ulkomailla. MEKU:n vastuualueisiin kuuluvat kuvaohjelmaluokittelijoiden kouluttaminen ja kuvaohjelmien tarjoamisen valvonta. Toisin sanoen yksikkö antaa toiminnallisia valmiuksia luokittelijoille sekä pitää huolen siitä, että televisiokanavat, elokuvateatterit ja tallenteita myyvät kaupat pyrkivät noudattamaan ikärajoja asianmukaisella tavalla. Mediakasvatuksen lisäksi MEKU edistää yhtä lailla lasten mediataitoja ja heille turvallisen mediaympäristön kehittämistä toimien yhteistyössä muiden viranomaisten sekä toimialan yhteisöjen kanssa. (KAVI.fi, [viitattu 10.6.2019].)

Viraston muihin huomionarvoisiin tehtäviin lukeutuu erityisesti audiovisuaalisen kulttuurin edistäminen, mikä ilmenee KAVIn harjoittamana esitystoimintana, elokuvakasvatuksena, kirjasto- ja tietopalveluna sekä näyttely- ja julkaisutoimintana. Näistä ensimmäistä eli esitystoimintaa järjestetään Helsingin keskustakirjasto Oodin elokuvateatteri Kino Reginassa, kun taas vastaavasti muilla paikkakunnilla aluesarjojen muodossa (KAVI.fi, [viitattu 6.6.2019]). Elokuvakasvatus puolestaan ilmenee keskeisenä audiovisuaalisen kulttuurin edistämistyönä, jossa KAVIn audiovisuaalisen kulttuurin edistämisen yksikkö toteuttaa muun muassa eri luokka-asteille suunnattuja näytöksiä ja tuottaa verkkoon elokuvakasvatusta tukevaa sisältöä pyrkien samalla olemaan mukana erilaisissa elokuvakasvatushankkeissa. Yhtenä tärkeänä elokuvakasvatuksen osa-alueena pidetään samoin yleisötyötä, jonka merkitys korostuu etenkin KAVIn esitystoiminnan kentällä. Näyttely- ja julkaisutoiminnan tarkoituksena sen sijaan on tuoda KAVIn kokoelmia yleisön tietoisuuteen vaihtuvien näyttelyiden avulla sekä julkaisemalla elokuvatutkimuksen myötä syntyneitä alan teoksia. (KAVI.fi, [viitattu 8.6.2019].)

2.2 Kokoelmat ja aineistot

KAVIn kokoelmat ovat kattavia sekä liittyvät pääsääntöisesti elokuvaan ja audiovisuaaliseen kulttuuriin. Virastossa toimii esimerkiksi kirjasto, jonka kerrotaan olevan koko maan suurin elokuvan tietokeskus. Kirjaston valikoimasta välittyvät sekä men-

neisyys että nykyhetki, minkä lisäksi kokoelma koostuu kirjoista, äänitteistä, aikakauslehdistä, artikkeleista sekä lehtileikekansioista ja pienpainatteista. Näiden ohella kirjasto tarjoaa käyttäjilleen myös mahdollisuuden tutustua RTVA:n ohjelmiin, kotimaiseen filmikokoelmaan, digitoituihin elokuviin sekä muihin digitoituihin aineistoihin, kuten valokuviin ja Kansalliskirjaston digitaalisiin aineistoihin, unohtamatta myöskään sekä painettuina että sähköisesti saatavilla olevia 200 lehden vuosikertoja. Kokonaisuudessaan KAVIn kirjasto pitää sisällään noin 36 000 teosta. (KAVI.fi, [viitattu 9.6.2019].)

Kirjaston yhteydessä toimii myös KAVIn leikearkisto, jolla on iso merkitys lähteenä varsinkin silloin, kun halutaan tutkia, millainen vastaanotto jollakin elokuvalla on joskus ollut ja millä tavoin ihmiset ovat aikanaan suhtautuneet siihen. Leikekansioita löytyy jokaisesta Suomen elokuvateatterissa ensi-illan saaneesta tai elokuva-arkistossa esitetystä elokuvasta. Lisäksi leikearkisto kattaa sekä kotimaista että ulkomaista elokuvaa koskevan päivä- ja aikakauslehtikirjoittelun aina elokuvan varhaisvuosista tähän päivään saakka. Leikearkiston ilmoitetaan sisältävän kokonaisuudessaan 30 000 elokuvakohtaista leikekansiota sekä 13 000 kappaletta henkilö- ja aihekohtaisia leikekansioita. (KAVI.fi, [viitattu 10.6.2019].)

KAVI kartuttaa elokuvakokoelmaansa tallettamalla arkistoon niin kotimaisia kuin ulkomaisiakin elokuvia. Tekijät ja tuottajat ovat lakisääteisyyden vuoksi sitoutuneita tallettamaan kotimaassa tuotetusta elokuvamateriaalista alkuperäiset kuva- ja ääninegatiivit, kuten myös niitä vastaavat esityskopiot sekä kappaleet mainos- ja promateriaalista. Laki koskee julkisesti esitettäväksi tarkoitettuja kotimaisia elokuvia. (KAVI.fi, [viitattu 10.6.2019].)

3 TIETOKANTA

3.1 Tietokannan määritelmä ja idea

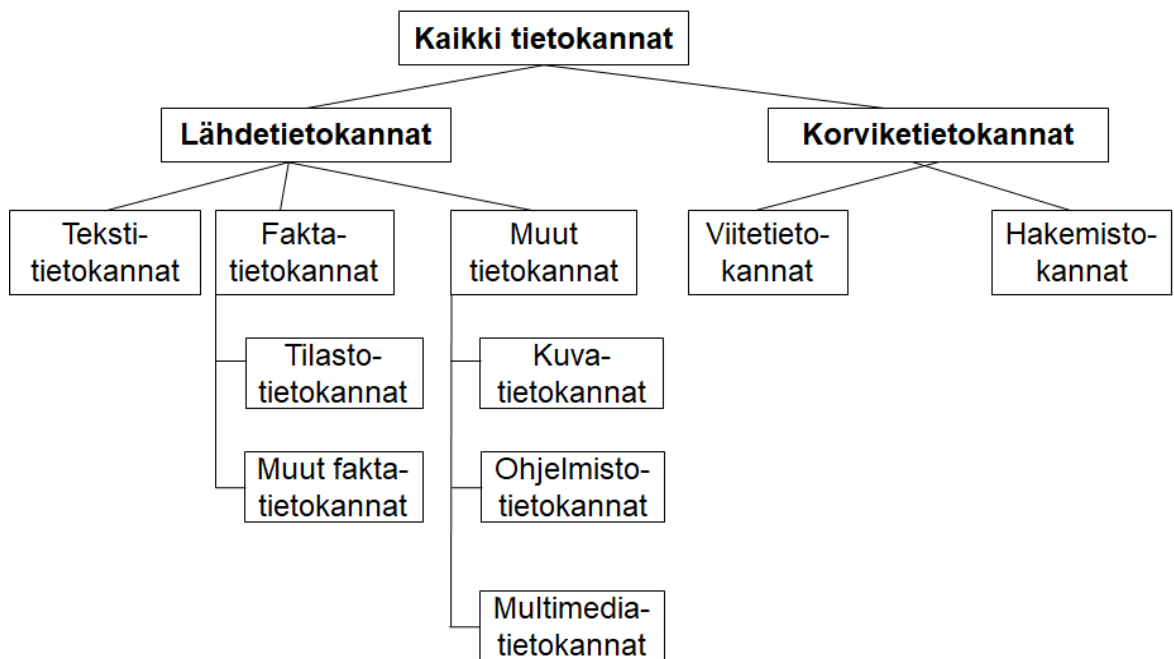
Tietokanta määritellään tyypillisesti tiedon säilytyspaikaksi. Tiedon lisäksi se sisältää kuvailutietoa, josta käytetään nimitystä metatieto. Metatieto on siis tietoa, joka kuvailee tietokannan kohteita ja helpottaa niiden käsittelyä (Connolly & Begg 2005, 40). Tietueista koostuvat tiedostot muodostavat tietokannan, jonka sisältö ja käyttötarkoitus määrittävät sen, mitä tietokantatyyppejä tietokanta edustaa (ks. kappale 3.2). Tiedonhallinta ja standardisointi ovat samoin keskeisiä toimenpiteitä, joihin viitataan monesti tietokannoista puhuttaessa. Kaiken kaikkiaan tietokanta käsitetään kokoelmaksi, jossa tallennetut tiedot liittyvät yhteen ja vastaavat käyttäjien tarpeisiin (Teorey 2011, 2).

Tietokannan hallintajärjestelmä eli TKHJ (engl. Database Management System, DBMS) on puolestaan luotu hallinnoimaan tietokannassa olevia tietoja, jolloin ohjelmisto mahdollistaa sen, että asianomaiset voivat määritellä ja ylläpitää tietokantaa sekä valvoa sinne pääsyä (Connolly & Begg 2005, 16; Hovi, Huotari & Lahdenmäki 2005, 4). Teknisesti ottaen TKHJ sallii tietokannan määrittelyn useimmiten DDL:n (Data Definition Language) kautta siinä missä DML:n (Data Manipulation Language) avulla pystytään lisäämään, päivittämään, poistamaan ja hakemaan tietoa tietokannasta (Connolly & Begg 2005, 16). Ilman TKHJ:ta olisi huomattavasti haasteellisempaa käsitellä kaikkea sitä, mikä liittyy olennaisesti tietokannan hallintaan.

Haasion (2005, 10) mukaan tietokannat ovat usein monia verkkosivuja luotettavampia tiedonlähteitä siksi, koska niiden tuottajina toimivat tietyt tahot, kuten viranomaiset, kirjastot, yliopistot, tutkimuslaitokset ja tietokantojen tuottamiseen erikoistuneet kaupalliset yritykset. Sisällön tarkistaminen ja valvonta mahdollistavat hallitun kokonaisuuden, johon sisältyy sellaista aineistoa, jota ei normaalisti löydä muualta. On myös tavanomaista, että yhä useammat organisaatiot käyttävät tietokantoja nimenomaan tiedon keräämiseen, säilyttämiseen ja muokkaamiseen. Tähän tarkoitukseen luodut käyttötietokannat voivat olla esimerkiksi inventaariotietokantoja, tilaushoitotietokantoja tai potilaanseurantatietokantoja (Hernandez 2000, 3).

3.2 Eri tietokantatyypit

Tietokantojen erottamiseksi toisistaan on tehty muutamia jaotteluja, joilla pystytään selventämään lisää tietokantojen ideaa. Aikaisemmin mainitun sisällön ohella muina jakoperusteina pidetään tietokantojen rakennetta ja käsittelyominaisuuksia (Haasio 2005, 12). Yleensä rakenteellisuus ilmenee tietokannoissa siten, että tietueet ovat rakenteisia. Tällöin tietueiden osien katsotaan olevan täsmällisesti määriteltävissä. Rakenteen ja käsittelyominaisuuksien tapauksessa tulee myös nostaa esiin niin tekstuaalisten kuin muidenkin tietokantojen olemassaolo. Näistä ensimmäisellä tarkoitetaan tekstipainotteisia tietokantoja, kun taas muut tietokannat voivat olla esimerkiksi kuvatietokantoja ja ohjelmistotietokantoja. Tekstietietokantojen kohdalla jaottelua tehdään pääosin sen perusteella, onko kyseessä viitetietokanta, hakemistotietokanta vai kokotekstitietokanta. Alaterä ja Halttunen (2002, 17–18) toteavat tietokantatyyppejen esiintyvän harvoin täysin puhtaina ja että tietokannat ovat ryhmiteltävissä sisällönmukaisen tietokantatyypin mukaan (kuva 1) mukaan.

Kuva 1. Sisällönmukainen tietokantatyypin jako (Alaterä & Halttunen 2002).

Tietokantoja voidaan yhtä hyvin jakaa erilaisiin tietokantamalleihin. Nykyään tietokannat ovat hallintajärjestelmiltään enimmäkseen SQL-pohjaisia (Structured Query

Language) relaatiotietokantoja, joiden sanotaan olevan hierarkkisia ja verkkomallisia tietokantoja helppokäyttöisempiä sekä soveltuvan operatiivisten sovellusten ja tietovarastojen (engl. data warehouse) toteuttamiseen (Hovi, Huotari & Lahdenmäki 2005, 5). Connolly ja Begg (2005, 45) havainnollistavat relaatiotietokannan pohjautuvan matemaattista relaatiota noudattavaan relaatiomalliin, jossa tiedot sekä näiden väliset suhteet esitetään säännönmukaisina taulukkoina (taulukko 1).

Taulukko 1. Esimerkki relaatiotaulukosta
(Connolly & Begg 2005)

branchNo	street	city	postCode
B005	22 Deer Rd	London	SW1 4EH
B007	16 Argyll St	Aberdeen	AB2 3SU
B003	163 Main St	Glasgow	G11 9QX
B004	32 Manse Rd	Bristol	BS99 1NZ
B002	56 Clover Dr	London	NW10 6EU

Relaatiotietokantojen tarve syntyi aikoinaan siitä, kun International Business Machines Corporation -yhtiön (IBM) tutkija E. F. Codd huomasi puutteita tuonaikaisissa tietokantamalleissa sekä -tuotteissa. Tämä vuorostaan johti näiden ratkaisemiseen suunnattujen matematiikan oppien ja rakenteiden käyttöönottoon sekä Coddin vuonna 1970 julkaisemaan merkkipaaluun ”*A Relational Model of Data for Large Shared Databanks*”, jossa tuotiin ensimmäistä kertaa esiin relaatiotietokantamallin idea (Hernandez 2000, 11–12). Tätä nimenomaista tietokantamallia ennen vallitsi pääasiassa kaksi mallia eli hierarkkinen tietokantamalli ja verkkotietokantamalli.

Relaatiotietokantojen lisäksi on olemassa niin kutsuttuja oliotietokantoja (engl. object database, OBD). Ne eivät perustu relaatiomalliin, sillä niiden sisältämiä tietoja tarkastellaan nimensä mukaisesti olioina. Joissakin relaatiotietokannoissa voi tosin olla olio-ominaisuuksia, jolloin ne ovat luokiteltavissa oliorelationaalisiksi tietokannoiksi (engl. object-related database) (Hovi, Huotari & Lahdenmäki 2005, 6).

3.3 Tietokantojen kehityssuuntia

Tietokannoista on kirjoitettu melko laajasti viime vuosina. Esimerkiksi kirjallisuudessa tietokantoja lähestytään informaatiotutkimuksen ja tiedonhankinnan näkökulmista, puhumattakaan tietoteknisestä ulottuvuudesta, jossa tietokantaa käsitellään

enemmän teknisenä järjestelmänä. Samaten Kansalliskirjaston ylläpitämä julkaisuarkisto Doria pitää sisällään artikkeleita, joiden aiheet vaihtelevat aina yksittäisistä tietokannoista tietokantojen nykytilaan ja tulevaisuuteen. Keskiössä ovat olleet muun muassa The European Libraryn (TEL) kaltaiset tietokannat, joita on päädytty sulkemaan niiden vähäisen käytön vuoksi. Kyseistä tietokantaa kritisoitiin sen heikosta toimivuudesta, mikä kävi ilmi myös TELin suorittaman evaluointiraportin tuloksista (Hakala, 2017). Tällaiset tapaukset kertovat osaltaan siitä, mihin tietokanta saattaa pahimmillaan ajautua, jos se jää kehityksessä muista jälkeen eikä onnistu säilyttämään kilpailukykyään markkinoilla.

Yksi ajankohtainen ja jonkin verran keskustelua herättänyt aihe on ollut samoin tietokantojen koneoppiminen (engl. machine learning, ML). Koneoppimisella tarkoitetaan tässä yhteydessä sitä, että tietokanta muuttuu toimintaperiaatteiltaan automatisoidummaksi. Puhutaan jopa niin sanotuista autonomisista tietokannoista, jotka perustuvat pilviteknologiaan. Autonominen tietokanta hyödyntää koneoppimista, jolla voidaan vähentää tietokannan ylläpitämisestä koituvaa työmäärää ja havaita aikaisempaa tehokkaammin järjestelmässä ilmeneviä poikkeavuuksia. Ohjelmisto voi ajan kanssa oppia ennakoimaan sellaisiakin tilanteita, joista saattaa aiheutua ongelmia palvelun käyttäjille (Mandeville 2018).

Hakupalvelu Finna tulee mitä luultavimmin virtaviivaistamaan tietokantojen käyttöä Suomessa, sillä se tarjoaa pääsyn monenlaisten muistiorganisaatioiden aineistoihin ja palveluihin. Hakupalvelujen kokonaisuuteen lukeutuu tällä hetkellä yli kolmesataa organisaatiota, joista useat ovat jo avanneet oman Finna-näkymänsä. Finnan käytettävyyden parantamiseksi tehdään vuosittain perusteellinen raportti, johon kootaan tietoa käyttötilastoista ja käyttäjien arvioista. Vuonna 2018 ilmestyneessä raportissa käyttäjäarvioiden ilmoitettiin olevan myönteisiä, minkä lisäksi käyntien määrä sektoreittain painottui edellisvuosien tapaan yliopistokirjastoihin (Täppinen, Kulmala, Champagne & Honkanen 2019, 5).

Suomessa työstedään parhaillaan erästä toistakin isoa hanketta, jonka tavoitteena on saada kirjastot liittymään Kansalliseen metatietovaranto Melindaan. Tässä monivuotisessa kehittämishankkeessa Suomen kirjastojen metatiedon tuotannolle kaa-vaillaan uusi työskentely- ja toimintaympäristö sekä edistetään kuvailuprosessia kir-

jastoissa (Routakangas 2015). Nyt kun suurin osa Suomen ammattikorkeakoulukirjastoista kuuluu Melindan tiedontuottajiin, pyritään mukaan saamaan yleisetkin kirjastot. Kolmantena mainittavana hankkeena on kirjastojen Koha-projekti, jolla tähdätään avoimella lähdekoodilla toteutetun Koha-kirjastojärjestelmän käyttöönottoon. Koha otetaan Voyager-kirjastojärjestelmän tilalle ja liitetään osaksi modulaarista järjestelmäkokonaisuutta, joka käyttää asiakasliittymänään Finnaa sekä kuvailualustanaan Melindaa (Keskitalo 2019).

3.4 Suomalaiset tietokannat yleisesti

Muistiorganisaatiot tekevät yhteiskunnallisesti merkittävää työtä, sillä ne ovat ennen kaikkea vastuussa kulttuuriperinnön säilymisestä tuleville sukupolville sekä siitä, että tämäntyyppinen aineisto voidaan saattaa kansalaisten saataville ja käyttöön mahdollisimman vaivattomasti (Haasio 2020, 33). Suomalaisten muistiorganisaatioiden digitaalisten aineistojen tarve on samoin jatkanut tasaisesti kasvuaan viime vuosina, mitä voidaan selittää käyttäjätarpeilla ja erilaisten aineistojen jatkuvalla digitoinnilla. Toisaalta tätä tarkoitusta tukevien tietokantojen määrässä on myös havaittavissa vuosittaista vaihtelua, mikä käy ilmi esimerkiksi tieteellisten kirjastojen yhteistilastosta (taulukko 2).

Taulukko 2. Tietokantojen määrä Suomessa vuosina 2015–2019 (Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto).

Suomen tieteelliset kirjastot	Tietokantojen määrä
2019	68
2018	89
2017	122
2016	70
2015	128

Tämän hetken muutamia keskeisiä suomalaisia tietokantoja ovat muun muassa Fennica – Suomen kansallisbibliografia ja Elektra. Näistä ensimmäinen eli Fennica tunnetaan suomalaisen julkaisutuotannon tietokantana, joka sisältää tietoja kirjoista vuodesta 1488, lehdistä vuodesta 1771, sarjajulkaisuista, kartoista, audiovisuaalisesta ja elektronisesta aineistosta. Fennicasta löytyy samoin tietoja pienpainateryhmistä ja ennakkotietoja tulevista julkaisuista sekä tietoja niistä kirjoista, jotka ovat

julkaistu ulkomailla ja joiden tekijä on suomalainen tai jotka koskevat Suomea (Kansalliskirjasto, [viitattu 2.7.2020]). Kansalliskirjaston Digi-palvelu on myös verrattain tärkeä tietokanta siinä mielessä, että sieltä löytyy yli 18,6 miljoonaa sivua Kansalliskirjaston digitoimaa aineistoa, joka pitää sisällään historiallisen sanomalehtikirjaston, historiallisia aikakausilehtiä, pienpainatteita, kirjoja, karttoja ja nuotteja (Kansalliskirjasto, [viitattu 3.7.2020]).

Elektra vastaavasti on kotimaisten tieteellisten lehtien artikkeleille suunnattu tietokanta, johon sisältyy noin 40.000 PDF-muodossa saatavilla olevaa artikkelia ja elektronisia kirjoja (Doria, [viitattu 2.7.2020]). Elektran historia ulottuu aina vuoteen 1997 asti, jolloin projekti käynnistettiin ensimmäistä kertaa Suomi tietoyhteiskunnaksi -ohjelman rahoituksen turvin, minkä lisäksi toisena merkittävänä kehitysaskeleena pidettiin Elektran avautumista aikaisempaa laajempaan käyttöön yliopistojen verkoissa, mikä taas oli varsin olennaista palvelun laajenemisen suhteen (Aalto 2001, 1–2).

3.5 RITVA-tietokanta

RITVA-tietokanta on Kansallisen audiovisuaalisen instituutin ylläpitämä tietokanta, johon tallennetaan keskeisten radio- ja televisiokanavien ohjelmavirta kokonaisuudessaan sekä näytteitä muilta noin 100 kanavalta. Ritvaan on tallennettu digitaalista aineistoa vuoden 2009 alusta lähtien ja vuodesta 2016 alkaen valikoimaan on tuotu mukaan myös Yleisradion (Yle) tuottamia vanhoja televisio-ohjelmia vuosilta 1957–2008. Vuonna 2018 Ritvasta löytyi kaiken kaikkiaan yli 146 600 Ylen digitoimaa televisio-ohjelmaa vuosilta 1957–1998, sisältäen muun muassa uutisia, urheilua ja erilaisia ajankohtaisohjelmia. Ritvan tallennus tapahtuu Kansallisen audiovisuaalisen instituutin vuosittain laatiman opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymän tallennussuunnitelman mukaisesti, kun taas vastaavasti katselu ja kuuntelu perustuvat Tekijänoikeuslakiin sekä Lakiin kulttuuriaineistojen tallentamisesta ja säilyttämisestä. Materiaalin digitaalinen kopiointi ja levittäminen eteenpäin on kiellettyä tekijänoikeusrikkomusten estämiseksi. (Radio- ja tv-arkisto: Asiakasohje, [viitattu 10.6.2020].)

Suomeen on perustettu yhteensä kymmenen RTVA:n katselu- ja kuuntelupistettä, joissa asiakkailta on pääsy Ritvan tallennettuun ohjelmavirtaan. Tämänhetkisiä asiakaspisteitä ovat Kansallinen audiovisuaalinen instituutti, Eduskunnan kirjasto, Kansalliskirjasto, Oulun yliopiston kirjasto, Itä-Suomen yliopisto, Joensuun kampuskirjasto, Itä-Suomen yliopisto, Kuopion kampuskirjasto, Turun yliopiston kirjasto, Jyväskylän yliopiston kirjasto, Tampereen yliopisto ja Åbo Akademin kirjasto. Asiakaspisteeltä on samoin mahdollista hankkia itselleen erillinen tutkijatunnus, jolloin voi luoda työpöydälleen muistiinpanoja esimerkiksi ohjelmista ja henkilöistä, tallentaa suosikkihakuja sekä selata viimeisimpiä hakuja. (Radio- ja tv-arkisto: Asiakasohje & RITVA-tietokanta, [viitattu 11.6.2020].)

Ritva koostuu kaapatusta ohjelmavirrasta ja metatiedosta sekä rakentuu sisäisesti toisiinsa linkittyvistä tietuekorteista, jotka voivat olla tyypiltään esimerkiksi ohjelmia, lähetyksiä tai henkilöitä. Järjestelmän metatietolähteinä toimivat Finnpanel, Venetsia ja EPG, joiden ohella importoivia lähteitä ovat muun muassa TV7, Radio Dei ja radiot.fi. Muina lähteinä Ritvassa käytetään myös alan kirjallisuutta, lehtiä, kanavien ja tuotantoyhtiöiden lehdistömateriaaleja sekä eri verkkosivuilta kerättyjä tietoja. Sarjojen sekä ohjelmien tekijä-, yhtiö- ja kokoonpanotietoja puolestaan saadaan Yle Arkistosta, Yleisradion digitaalisesta medianhallintajärjestelmä Metrosta, kanavilta, tuotantoyhtiöiltä, verkkosivuilta, KAVIn Tenho-tietokannasta sekä RTVA:n oman selvitystyön kautta. (Ritva ja luettelointi 2018 & RITVA-tietokanta, [viitattu 11.6.2020].)

Ritva kattaa useita käyttäjän kannalta keskeisiä ominaisuuksia, kuten aineiston haun ja selauksen, ohjelmien tiedot ja tallenteiden toistamisen. Järjestelmän parissa työskentelee samoin eri henkilöitä, kuten luetteloijia ja metatiedon käsittelijöitä, suunnittelijoita sekä tietopalvelutyöntekijöitä. He myös kehittävät palvelua yhdessä sekä tuottavat sinne sisältöä ja läpikäyvät sitä säännöllisesti. Toiminnan tavoitteena on saada asiakkaille mahdollisimman virheetöntä ja selkeätä metatietoa sisältävä tietokanta, jossa on riittävästi laadukasta, tiedonhakua tukevaa sisällönkuvailutietoa. (Ritva ja luettelointi 2018, [viitattu 11.6.2020].)

Vuonna 2016 julkaistussa Signum-aikakauslehden artikkelissa tarkastellaan Ritvaa tutkimusdatan keräämisen, käytön ja hallinnan työkaluna. Savolaisen (2016, 2) mukaan jatkuva ohjelmavirran tallentaminen on helpottanut merkittävästi niitä tutkijoita,

jotka joutuivat vielä aikaisemmin kääntymään radio- ja televisioaineiston jäljittämiseen liittyvissä asioissa tuotantoyhtiöiden sekä yksityishenkilöiden puoleen. Samalla Ritva on mahdollistanut sen, että tutkijat pääsevät kätevämmiin käsiksi tämänkaltaiseen aineistoon nimenomaan niille tarkoitetun relaatiotietokannan välityksellä.

4 TUTKIMUSONGELMA JA -MENETELMÄT

Tämän opinnäytetyön tutkimuksellisenä tavoitteena oli selvittää niin käyttäjien kuin työntekijöidenkin näkemyksiä, kokemuksia sekä mielipiteitä koskien Kansallisen audiovisuaalisen instituutin RITVA-tietokantaa ja sen käyttäjiä. Tarkoituksena oli saada lisää käytännön tietoa, jota voidaan mahdollisesti hyödyntää jatkossa Ritvan kehittämisessä.

4.1 Triangulaatio

Opinnäytetyössä sovellettiin triangulaatiota eli niin sanottua mixed-tutkimusstrategiaa. Ratkaisuun päädyttiin tutkimuksen luonteen takia, sillä sen huomattiin vaativan useampaan menetelmään turvautumista. Tutkittavista ilmiöistä oli saatava ensin syvällisempi ymmärrys analysoimalla kvalitatiivisella menetelmällä kerättyä aineistoa, jota vastaavasti täydennettiin lisää kvantitatiivisella menetelmällä opinnäytetyön kyselytutkimusvaiheessa. Toisin sanoen tutkimusongelman ratkaiseminen oli kiinni sekä laadullisten että määrällisten lähestymistapojen oikeaoppisesta rinnakkaiskäytöstä.

Triangulaatio itsessään on kolmen, tutkimusta vahvistavan riippumattoman asian yhdistämistä tavalla tai toisella ja sitä sovelletaan monin eri tavoin (Eskelinen ja Karikas 2014, 70). Tyypillisimpiä triangulaation muotoja ovat aineistotriangulaatio, teoriatriangulaatio, menetelmätriangulaatio ja tutkijatriangulaatio, joista tämä opinnäytetyö mukailee enimmäkseen aineistotriangulaation periaatteita. Aineistotriangulaatiossa aineistoa voidaan kerätä samanaikaisesti yksilöiltä, ryhmiltä, perheiltä ja jopa kokonaisilta yhteisöiltä, millä tähdätään monipuolisiin näkökulmiin sekä tietojen validointiin (Carter ym. 2014, 1). Tässä tutkimuksessa käytettiin pääasiassa haastattelulta saatua asiantuntijatietoa ja asiakkailta kerättyä tietoa, jota tarkasteltiin tilastoina.

4.2 Teemahaastattelu

Opinnäytetyön haastattelumenetelmäksi valikoitui teemahaastattelu, jota pidetään puolistrukturoituna haastattelumenetelmänä. Menetelmän valitsemisen perusteena toimivat sen ominaispiirteet, kuten kohdentuminen ja se, että haastateltavilta henkilöiltä arveltiin löytyvän tutkimusaiheen kannalta kiinnostavia näkemyksiä ja kokemuksia. Myös menetelmän joustavuuden katsotaan lukeutuvan teemahaastattelun etuihin, minkä lisäksi kyseinen haastattelumuoto korostaa ennen kaikkea vuorovaikutuksen tärkeyttä ja noudattaa tiettyjä keskeisiä teemoja (Hirsjärvi & Hurme 2008, 48).

Teemahaastattelu mielletään yhdeksi käytetyimmistä laadullisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmistä (Kananen 2015, 148). Etymologisesti tarkasteltuna teemalla viitataan laajaan asiakokonaisuuteen erotuksena kysymyksille siinä missä haastattelu taas merkitsee tutkijan ja tutkittavan välistä, useimmiten kasvokkain tapahtuvaa keskustelutilannetta. Vuorovaikutuksen taustalla on ajatus siitä, että ilmiöön liittyvistä aihepiireistä nousisi esiin uusia yksityiskohtia, joita käsitellään keskustelun aikana. Teemahaastattelulle ei ole myöskään ominaista ehdoton pitäytyminen tarkoin määrätyissä teemoissa, vaan pyrkimys avoimuuteen uusien keskustelupolkujen myötä.

Hirsjärven ja Hurmeen (2008, 47) mukaan teemahaastattelu perustuu teokseen *The Focused Interview*, jonka kirjoittajat luonnehtivat kohdennetun haastattelun painottavan sekä haastateltavien elämys- ja kokemusmaailmaa että haastattelijan perehtyneisyyttä tutkittavaan ilmiöön. Teemahaastattelun voidaan siis ajatella soveltuneen tämän opinnäytetyön yhdeksi keskeiseksi menetelmäksi juuri siitä syystä, että kohdejoukko koostui ainoastaan Ritvan parissa työskentelevistä henkilöistä, joilta todetaan löytyvän syvällisempää ja pitkäaikaisempaa kokemusta kyseisestä palvelusta. Huolimatta siitä, että tässä opinnäytetyössä teemahaastattelut järjestettiin yksilöhaastatteluina, kyseessä ei ole suinkaan ainoa tapa haastatella, sillä teemahaastattelu on mahdollista toteuttaa yhtä lailla ryhmähaastatteluna. Sekä yksilö- että ryhmähaastattelulla on omat vahvuudet ja heikkoudet, minkä lisäksi on keskeistä ymmärtää soveltaa niitä eri tilanteiden mukaan. Varsinkin silloin, kun tutkitaan jotakin tiettyä ryhmää ja sen yhteisiä kokemuksia, voi ryhmähaastattelu osoittautua kaikista toimivimmaksi ratkaisuksi (Kananen 2015, 149).

Tämän opinnäytetyön teemahaastatteluille laadittiin myös teemahaastattelurunko, jonka tarkoituksena on helpottaa haastattelijan työtä ja toimia keskustelua ohjaavana kiintopisteenä (Hirsjärvi & Hurme 2008, 66). Teemahaastattelurungon käytännöllisyys perustuu siihen, että haastattelijalla on mahdollisuus tarkastella etukäteen tutkimuksen teemoja ja valmistautua keskustelunaiheisiin, jotta haastattelu pysyisi sujuvana eikä ajautuisi epäolennaisuuksiin. Kananen (2015, 154–155) korostaa, että haastattelussa voi samoin nousta esiin uusia kysymyksiä, joita esitetään tarvittaessa haastateltavalle, minkä lisäksi teemahaastattelua ei ole kovin suositeltavaa toteuttaa orjallisesti pelkän teemahaastattelurungon pohjalta, sillä sen pääasiallisena tarkoituksena on lähinnä varmistaa se, että haastattelijalla olisi mukanaan muistilista siltä varalta, että kaikki osa-alueet tulisivat käsitellyksi haastattelun aikana.

Toinen teemahaastatteluille tunnusomainen käytäntö on haastattelujen tallentaminen, johon hyödynnettiin tässä opinnäytetyössä Sonyn digitaalista UX560-sanelinta. Haastattelujen tallentamiseen liittyy useita etuja, kuten se, että haastattelutilanne pysyy luontevana ja keskustelua voidaan analysoida vielä jälkeinpäin digitaalisen tallenteen ansiosta (Hirsjärvi & Hurme 2008, 92). Teemahaastattelujen tallentaminen vapauttaa samoin haastattelijan mekaanisesta vastausten kirjaamisesta, jolloin haastattelu etenee luontevasti ilman keskeytyksiä ja mahdollistaa myöhemmin litteroinnin eli aukikirjoittamisen (Kananen 2015, 152).

4.3 Kyselytutkimus

Opinnäytetyön kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimusmenetelmänä toiminut kyselytutkimus on hyödyllinen varsinkin silloin, kun tarkoituksena on kerätä aineistoa nopeasti ja kätevästi. Kyselytutkimus ei ole myöskään täysin aukoton menetelmä, sillä sitä saattavat haitata esimerkiksi vähäinen vastaamishalukkuus, joustamattomuus ja se, että kysymysten vääränlainen asettelu tai mahdolliset virheet voivat pahimmillaan johtaa tutkimuksen kannalta epäsuotuisaan tilanteeseen (Kananen 2015, 202). Tässä opinnäytetyössä kyselytutkimus osoittautui varteenotettavaksi menetelmäksi siitä syystä, että sen avulla koettiin saavan helpoiten tietoa Ritvan käyttäjien mielipiteistä ympäri Suomea.

Perinteinen kyselylomake on yksi kyselytutkimuksen tärkeimmistä osa-alueista, sillä kysymysten muotoilu vaikuttaa viime kädessä siihen, miten kyselyyn osallistuvat ymmärtävät heille esitetyt kysymykset ja millaista tietoa he antavat. Heikkilä (1998, 47) painottaa kyselylomakkeen suunnittelussa erityisesti sitä, että tekijä olisi perillä siitä, mitä ohjelmaa tietojen käsittelyssä käytetään, miten tiedot syötetään järjestelmään ja millä tavoin tulokset raportoidaan prosessin päätteeksi, minkä lisäksi kysymyksiä sekä niiden vastausvaihtoehtoja pohtiessa tulisi tiedostaa sekin, miten tarkkoja vastauksia on tarkoitus saada. Paperilomakkeen kohdalla tärkeäksi muodostuu etenkin lomakkeen helposti sisäistettävä ulkoasu ja se, että vastausvaihtoehdot numeroinaan mahdollisen lisätyön välttämiseksi (Kananen 2015, 204).

Suuremman vastaajamäärän saamiseksi opinnäytetyössä hyödynnettiin sekä paperista että sähköistä kyselylomaketta. Kanasen (2015, 207) mukaan verkkokysely tarjoaa muutamia uusia ominaisuuksia kyselyn tekniselle toteuttamiselle sekä eri vaiheiden integroinnille, jolloin myös aineistonkeruu ja analyysivaihe helpottuvat merkittävästi. Verkkokyselylle on olemassa useita eri toteutusmuotoja, joista tavallisimpia ovat sähköpostikysely sekä verkkosivujen yhteydessä toimiva kysely, johon päädyttiin myös tässä opinnäytetyössä. Lisäksi kysely saavuttaa todennäköisemmin Ritvan käyttäjät, mikäli sinne on pääsy suoraan etusivulta. Verkkokyselyn saadut vastaukset tallentuvat niille tarkoitettuun järjestelmään, joka mahdollistaa aineiston käsittelyn esimerkiksi erilaisilla tilasto-ohjelmistolla heti aineistonkeruuvaiheen jälkeen (Heikkilä 1998, 69).

Ritvan käyttäjille laadittu kyselylomake koostui strukturoiduista kysymyksistä eli vaihtoehtokysymyksistä. Tällaisista kysymyksistä löytyvät valmiit vastausvaihtoehdot, joista ympyröidään tai rastitetaan itselleen sopivin tai sopivimmat vaihtoehdot (Heikkilä 1998, 50). Kanasen (2015, 235) mukaan strukturoitujen kysymysten jaottelu perustuu pitkälti valittavien vaihtoehtojen määrään ja että valintakysymyksistä on mahdollista valita vain yksi vaihtoehtoista, kun taas monivalintakysymyksissä kyse on joko yhdestä tai useammasta vaihtoehdosta.

Monet kyselylomakkeet pitävät sisällään myös mielipidekysymyksiä, joissa kyselyyn osallistuvilta tiedustellaan mielipidettä tai näkökantaa johonkin tiettyyn asiaan. Tämän opinnäytetyön kyselylomakkeessa käytettiin likertin asteikkoa, joka tunnetaan

4- tai 5-portaisen järjestysasteikon tasoisena asteikkona ja jonka vastausvaihtoehtoina toimivat täysin samaa mieltä (1), jokseenkin eri mieltä (2), ei samaa eikä eri mieltä (3), jokseenkin samaa mieltä (4) sekä täysin samaa mieltä (5) (Heikkilä 1998, 53).

5 RADIO- JA TELEVISIOARKISTON NÄKEMYKSIÄ RITVA-TIETOKANNASTA

Vuoden 2019 kesällä toteutettuihin teemahaastatteluihin osallistui yhteensä seitsemän Kansallisen audiovisuaalisen instituutin radio- ja televisioarkiston työntekijää, joiden tehtävänkuvaan kuuluvat erilaiset RITVA-tietokantaan liittyvät toimet, kuten luettelointi, tekninen suunnittelu ja tietopalvelu. Haastateltavat valikoituvat sillä perusteella, että heistä jokainen oli työskennellyt Ritvan parissa joko useamman vuoden tai jo sen perustamisajankohdasta lähtien, jolloin heillä katsottiin olevan asiantuntevin näkemys Ritvasta. Lisäksi tuomalla yhteen ajatuksia pystytään hahmottamaan paremmin sitä, mihin palvelun kehittämisessä kannattaisi kiinnittää erityisesti huomiota. Tällaisia voivat olla muun muassa Ritvan tekniseen toimivuuteen liittyvät seikat ja käyttäjien tarpeet.

Teemahaastattelujen tulokset ovat jaoteltu henkilökunnalle suunnattujen tutkimuskysymysten ja teemojen mukaan. Jokaisessa teemassa käsitellään yhtä keskeistä Ritvan osa-aluetta, joka voi liittyä esimerkiksi palvelun tuomiin haasteisiin tai tekniseen puoleen. Analyysin tukena toimivat suorat lainaukset, joissa siteerataan haastateltavaa henkilöä. Lainauksen alussa esiintyvät kolme pistettä (...) viittaavat siihen, että lainauksesta on voitu jättää pois tekstiä selkeyden vuoksi.

Ensimmäisessä kappaleessa käsitellään haasteita koskien Ritvan ylläpitämistä, sisällönkuvailua, tiettyjä teknisiä ominaisuuksia ja toimintoja sekä palvelun tunnettuutta. Näihin samoihin aiheisiin palataan vielä tarkemmin myöhemmissä kappaleissa, joissa syvennytään lisää Ritvan informaatioarkkitehtuuriin, järjestelmään ja teknisiin ominaisuuksiin, käyttäjiin sekä Ritvan menneisyyteen, nykyhetkeen ja tulevaisuuteen.

5.1 Haasteet

RTVA:n työntekijät kertoivat Ritvan ylläpitämiseen sekä sisällöntuotantoon liittyvän monenlaisia haasteita, jotka korostuvat varsinkin metatiedosta puhuttaessa. Eräs

olennainen havainto oli muun muassa se, kuinka metatietojen mukana voi tulla toisinaan virheellistä kuvailutietoa. Siinä missä esimerkiksi metatietolähde Finnpanel sisältää tyypillisesti televisioyhtiöiden ilmoittamat tiedot eri ohjelmien oikeista lähetysajoista, saattaa vastaavasti Ylen metatietojen joukkoon eksyä myös sellaista kuvailutietoa, joka ei pidä ajallisesti paikkaansa ja jota näin ollen joudutaan käsittelemään jälkeempään (H1). Lisäksi Finnpanelilta saatavien katsojalukujen arvioinnin haasteena pidettiin katsojien siirtymistä television reaaliaikaisesta seurannasta Yle Areenan sekä Katsomon tapaisiin videopalveluihin, joissa ohjelmien katselu ei ole sidoksissa televisioon ja sen omiin esitysaikoihin.

Metatiedon organisointi itsessään synnyttää sekin välillä haasteita, mikä on varsin ymmärrettävää, kun otetaan huomioon Ritvan valtavat aineistomäärät. Tässä asiassa tulisi parantaa sitä, miten paljon metatietoa vastaanotetaan ja millä tavoin sen näkyvyyttä pyritään hallitsemaan, puhumattakaan tarpeettoman metatiedon poistamisesta sekä päällekkäisyyksien käsittelyyn käytettävän työmäärän vähentämisestä, jolloin aikaa säästyisi muihin asioihin (H2, H4). Metatiedon tuomat haasteet nousevatkin esiin nimenomaan ohjelmatietoja tarkastaessa, sillä useimmiten kyseessä ovat juuri ne tietyt televisiokanavat, joissa havaitaan ongelmia. Samoin sarjakortit aiheuttavat päänvaivaa luetteloijalle silloin, jos jaksot eivät kiinnitykään niihin asianmukaisesti. Joissakin tapauksissa tämä voi toisaalta ratketa hyödyntämällä vaihtoehtoisia reittejä luettelointinäkyvässä (H6). Sarjakorttien tapauksessa hie- man oikuttelevaksi koitui myös luetteloinnin tavoitetaso, joka piti aikaisemmin sarjoittaessa asettaa aina kaksi kertaa johtuen teknisistä syistä (H4).

Sisällönkuvailua pidettiin haasteellisena siinä mielessä, ettei sekään välttämättä ole täysin mutkaton toimenpide. Osa tästä koskee Ritvan teknistä toimivuutta ja osa taas sisällönkuvailun täsmällisyyttä. Tekniset ongelmat voivat ilmetä sisällönkuvailun aikana esimerkiksi siten, ettei luetteloija onnistukaan saamaan jotakin järjestelmältä hakemaansa asiasanaa siksi, koska tähän tarkoitukseen suunniteltu pudotusvalikko lakkaa väliaikaisesti toimimasta (H6). Sisällönkuvailua tehdessä on puolestaan oltava erityisen tarkka siitä, millaisia asiasanoja kuhunkin sarjaan valitsee ja kuvailevatko ne niitä riittävästi.

...Ja miettii sitä, että kun sarjatasolla kuvaillaan, että mitkä asiasanat niinku kuvaa parhaiten just kokonaista sarjaa eikä sitten vaikka pelkäs- tään jotain yhtä jaksoa, jos on vaikka sellainen sarja, missä on vähän

eri, eri aiheita, joita siellä joka jaksossa käsitellään. Et kattavasti niitä (H4).

Ritvan hakujärjestelmää luonnehdittiin yleisesti ottaen hyväksi mutta samalla monimutkaiseksi etenkin kirjaston tietokantoihin tottuneille (H1). Silloin tällöin haut voivat osoittautua vaivallaisiksi, mikä johtaa helposti virheelliseen hakutulokseen ja vaikutelmaan siitä, ettei haku ollutkaan tarpeeksi luotettava (H6). Tätä ja luetteloijan työtä mutkistaa yhtä lailla se, että järjestelmän henkilörekisteri pitää sisällään useita samannimisiä henkilöitä (esim. ohjaajia, tuottajia ja käsikirjoittajia), joita erotellaan selkeyden vuoksi roomalaisin numeroin. Eteen saattaa tulla hankala tilanne, jossa luetteloija joutuu pätkäilemään aikansa, mistä henkilöstä oikein on kyse. Ratkaisuna tähän henkilörekisteriä pyritään siistimään poistamalla joko itse luotuja tai automaattisista metatietolähteistä tulleita virheellisiä henkilötietoja.

Ohjelmavirran laaduntarkistuksessa tulee huomioida jatkuvasti tallenteiden laadun paikkansapitävyys. Laaduntarkastaja voi panna merkille erinäisiä häiriöitä tallenteen kuvan- tai äänenlaadussa, jolloin asiasta on tehtävä vikailmoitus, mikäli ongelma ei poistu useammankaan katselukerran jälkeen. Joskus ohjelmavirran laaduntarkistusta hämää se, ettei toimenpidettä suorittaessa ole välttämättä täyttä varmuutta siitä, johtuuko senhetkinen ongelma heikoista yhteyksistä vai jopa selaimesta (H4, H6). Ohjelmien pätkimistä esiintyy myös eri ajankohtien mukaan, minkä takia ilmennyt häiriö suositellaankin tarkistamaan vielä kertaalleen saman päivän aikana.

...Niin sitten meidän tää tekninen suunnittelija, hän usein aina laittaa sitten, että muista sitten, että tarkista iltapäivällä vielä uudestaan. Et aamupäivällä saattaa pätkiä ja olla hidasta, mut sitten iltapäivällä sä ehkä saat sitten sen todellisen, et minkälainen se on, ja sitten siellä ei välttämättä oo mitään virheitä, mikä on siis tosi hyvä asia sitten, et se kaappauksen laatu on hyvä (H6).

Ritvan järjestelmän elinkaaren sekä käytettävyyden osalta haasteeksi muodostuu jossain määrin se, että nykyinen tietokanta on mielleltävissä edelleen vuoden 2009 versioksi, vaikka siihen onkin tuotu ajan saatossa melko suuriakin ulkonäöllisiä ja toiminnallisia parannuksia (H3). Televisio-ohjelmissa käyttäjän navigointia helpottavat käytännölliset pikkukuvat eli ruutukaappaukset ohjelman eri kohdista, kun taas radion puolella tilanne näyttäytyy toisenlaisena siitä syystä, etteivät radio-ohjelmat ole samalla tapaa visuaalisia vaan paremminkin auditiivisia. Niiden selaaminen ei

siis ole aivan yhtä vaivatonta kuin televisio-ohjelmien, joiden kuvailutietoihin sisältyy pikkukuvien muodossa ilmenevää graafista informaatiota.

...Mut tietenkin esimerkiksi radion kanssa me ollaan haasteessa tällä hetkellä, että kuinka... kuinka löytää niinku... äänimaisemasta, kuinka tavallaan selata ääntä, on ehkä yks sellanen haaste. Tarkotan sitä, et telkkaria pystyy niin kätevästi pikkukuvilla hahmottamaan. Mutta radiossa se on vähän, vähän haasteellisempaa (H3).

Nykyisellään radio-ohjelmien navigointihaasteet korostuvat etenkin pitkissä radiolähetyksissä, joissa jonkin tietyn kohdan löytäminen saattaa olla hyvinkin hankalaa silloin, jos henkilö ei tiedä, sijoittuuko se tallenteen alku-, keski- vai loppuvaiheeseen (H7). Vaikkei radio-ohjelmissa liikkumiseen olekaan vielä olemassa televisio-ohjelmien pikkukuvien kaltaista ratkaisua, voidaan tulevaisuudessa silti löytää jokin sovelias keino, jonka myötä myös radio-ohjelmien selaaminen muuttuisi vähemmän työläämmäksi. Yhdeksi ratkaisuksi on ehdotettu esimerkiksi verhokäyrää, jossa ääni esitetään graafisena kuvana. Varsinkin radiomateriaalin tutkimisen kannalta olisi tervetullutta, jos ohjelmien yhteyteen todella saataisiin jonkinlainen verhokäyrä, jolla erotella puhe ja musiikki toisistaan (H5). Tällä hetkellä käytännön esteeksi muodostuu kahdenkymmenen sekunnin periaate, jota käytetään televisio-ohjelmien pikkukuvissa.

Eli tavallaan jonkinlaista, jonkinlaista verhokäyrässä navigoimistahan tässä niinku Ritvaan mielellään toisi, että kuinka, kuinka selaisin ääntä. Niin tää on yks, yks ratkaisu siihen. Mut tää ei ihan helposti nykyiseen Ritvaan tällaisenaan mene, koska meillä on se, se ajatus kahdenkymmenen sekunnin pikkukuvista, ja sitten taas, jos tän pilkkoo kahdenkymmenen sekunnin käyriksi, niin se ei todellakaan ole, ole sitten sama asia. Mutta ehkä se vois silti opastaa (H3).

Ritvan tunnettuuden lisääminen tuo samoin omat selkeät haasteensa. Osalle ihmisistä kyseinen palvelu saattaa olla vielä hyvinkin tuntematon, vaikka sitä pyritäänkin markkinoimaan eri tavoin. Koska palvelu sijaitsee nykyään verkossa rajallisessa muodossa, on tämä myös lisännyt jonkin verran palvelun tunnettuutta. Arvellaan, että joillakin saattaisi olla jopa sellainen käsitys, ettei Ritvaa voi käyttää muut kuin yliopisto-opiskelijat (H7). Tämä taas luo pienen kynnyksen tutustua palveluun, vaikkei se todellisuudessa ole kielletty keneltäkään. Ylen tietopalvelun siirryttyä RTVA:lle on toki huomioitava sekin, millä tavoin tämä itsessään lisää tietoisuutta

palvelusta, kun asiakkaat tulevat myös Ylen kautta tietoisemmiksi Ritvan olemassaolosta (H7).

Palvelun suunnittelua pidetään yhtenä haasteellisimmista asioista, sillä se edellyttää lopulta melko laaja-alaistakin ymmärrystä siitä, mistä kaikesta Ritva oikein rakentuu. Palvelussa on edelleen käytössä vanha pohja, minkä vuoksi siinä ilmenee virheitä, jotka vaatisivat näillä näkymin peruskorjauksen koko ohjelmistoon (H1). Lisäksi Ritva saattaisi olla jopa aiheellista rakentaa kokonaan uudelle tietokantamoottorille, sillä sen nykyinen pohja on jo kaiken kaikkiaan kymmenen vuotta vanha (H2). Järjestelmän jatkokehityksen uskotaan olevan kiinni siitä, millaiset resurssit Ritvan kehittämiseen voidaan taata ja mitkä asiat ovat tulevaisuudessa sellaisia, joihin kannattaisi kiinnittää eniten huomiota.

5.2 Informaatioarkkitehtuuri

Ritvan käytettävyyteen vaikuttavat monet eri osatekijät, kuten sivuston rakenne, hakujärjestelmän toimivuus, tekninen suunnittelu sekä se, miten sivustolla liikutaan ja navigoidaan. Esimerkiksi luetteloijat ovat kokeneet Ritvassa työskentelyn pääosin asianmukaiseksi, mutta samoin hyötyvänsä siitä, jos navigointi ja tietyt toiminnot olisivat nykyistä tehokkaampia (H4, H6). Myös Ritvan ulkoasu voisi olla helpommin lähestyttävä ja nykyaikaisempi, mikä antaisi käyttäjälle paremman yleisvaikutelman sekä tekisi palvelusta entistä houkuttelevamman näköisen (H5, H6). Mikäli joskus tulevaisuudessa aletaan työstämään tarkemmin visuaalisia ratkaisuja sekä pohtimaan Ritvan värimaailmaa, saattavat sellaisetkin seikat kuin sivuston tekstit ja taustat sekä näiden yhteensopivuus päätyä uudestaan tarkastelun kohteeksi. Tällaiseen pieni valkoinen teksti ei välttämättä erotu riittävän hyvin vaaleanturkoosista taustasta, kun puhutaan ulkoasusta ja siihen tehtävistä muutoksista (H4) (kuva 2).

Kuva 2. RITVA-tietokannan etusivu.

Ritvan ulkoasusta haluttiin nostaa esiin sekin, että KAVilla on tällä hetkellä käytössä useampi ulkonäöllisesti toisistaan poikkeava verkkopalvelu. Niiden myös toivottaisiin olevan nykyistä yhdenmukaisempia.

Meillähän on niin kuin parikymmentä erilaista verkkopalvelua koko tässä organisaatiossa, ja aika useat niistä näyttää ihan omanlaisilta. Se on, on vähän niinku hölmöä tämän yhtenäisyyden kannalta, koska joi-tain tiettyjä palveluita ei voi sit yhdistää toisiinsa niinku tän saman talon sisällä. Kyl se niinku se ulkoasu, ulkoasu pitää tulla niinku tuolta, tuolta niinku keskitetysti kaikille ja sitten, sitten sovitetaan sitä mukaa siihen meidän järjestelmään, miten se parhaiten tulee (H2).

Ritvan hakujärjestelmän selkeyden ja toimivuuden osalta ilmeni, että ohjelmahaku-jen koetaan toimivan pääsääntöisesti hyvin, kun taas vaikkapa johonkin aiheeseen liittyvää etsiessä osumat saattavat osoittautua jokseenkin heikommiksi (H5). Haku-järjestelmä ei myöskään ole täysin yksiselitteinen asia kaikille käyttäjille siitä syystä, että joku voi luovuttaa haun suhteen jo esimerkiksi silloin, jos haettu ohjelma ei jos-takin syystä löydykään järjestelmästä heti ensi yrittämällä tai jos ei tiedosteta pika-haun kohdistuvan myös kuvauskenttään (H7). Ritvan hakumahdollisuudet ovat li-säksi paljon laajempia kuin mitä saattaisi olettaa unohtamatta sitä, että hakujärjes-telmä pitää sisällään muutamia hieman kätkeytympiäkin ominaisuuksia (H3). Kaiken kaikkiaan yhteisymmärrys aiheesta vaikuttaisi olevan se, että Ritvan hakujärjes-telmä voi vaatia aluksi pientä totuttelua sekä selvyyttä siitä, missä pikahaku, tarken-nettu haku ja muut keskeisimmät työkalut tarkalleen ottaen sijaitsevat, jotta käyttäjä pystyisi suorittamaan hakuja kokonaisvaltaisemmin. Tähän taas vaikuttaa se, onko

henkilö käyttänyt aiemmin muita tietokantoja ja millaiset hänen tiedonhankintataitonsa ovat.

Palvelun esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyvissä asioissa pyritään noudattamaan EU:n saavutettavuusdirektiiviä. Ritva tarjoaa suomen kielen ohella myös ruotsin- ja englanninkielisen vaihtoehdon sivustosta, minkä lisäksi etusivulta pystyy klikkaamaan auki hakuohjeen, joka selventää käyttäjille eri hakutoimintoja. Ohjelmien tapauksessa tulee samoin huomioida valmiiksi saatavilla olevat tekstitykset. Tämä pystytään tarjoamaan siksi, koska ohjelmavirta saadaan talteen sellaisena kuin se tulee televisiosta, jolloin mukana tulevat myös kuulovammaisille tarkoitetut ääniraidat ja näköesteisille suunnatut tekstitykset (H2). Näitä saatuja tekstitystiedostoja olisi samalla tarkoitus hyödyntää eräässä automaattisen indeksoinnin kokeilu-projektissa, jonka myötä yliopisto-opiskelijat saisivat käyttöönsä Annif-työkalun, joka antaa ehdotuksia pro gradu -tutkielman kuvailussa käytettävistä asiasanoista (H1). Lisäksi Ritvan ohjelmien katseluun pääsy voi olla kiinni jo siitä, millä tavoin käyttöliittymän hahmottaa.

Se vaan se itse käyttöliittymä, että sitten jos sä olet tosiaan näkö- tai kuulovammainen niin niin, sen käyttäminen saattaa itsessään olla haastavaa. Et siihen videoon pääseminen, kun sä pääset videoo käyttämään, niin sit se saattaa toimia paremmin, mutta ennen kuin sä pääset sinne, saattaa olla hieman haastavaa (H2).

Ritvaan on onnistuttu tuomaan vuosien varrella myös selkeitä parannuksia, jotka ovat auttaneet palvelun parissa työskenteleviä ja edistäneet yleistä käytettävyyttä. Huomionarvoisimpiin parannuksiin kuuluu muun muassa eräs luetteloiden pyytämä toiminto, jonka avulla osa ohjelmatiedoista voidaan saada näkyville jo viemällä hiiren osoitin ohjelman otsikon päälle (H4). Tämä nopeuttaa etenkin ohjelmatietojen tarkistamista, kun luetteloiden ei tarvitse enää avata erikseen auki jokaista ohjelmakorttia, mikäli ohjelmalistassa esiintyy runsaasti yhdisteltäviä tai piilotettavia ohjelmakortteja. Sekin nähdään keskeisenä, millä tavoin esimerkiksi Ritvan asiakaspuoli ja luettelointipuoli eroavat toisistaan, sillä joskus tietyt epätoiminnallisuudet saattavat ilmetä vain toisessa näistä. Virheiden välttämiseksi molempia pyritään seuraamaan esimerkiksi siten, että luetteloidijat käyttävät pääsääntöisesti luettelointinäky-mää, kun taas tietopalvelusta vastaava keskittyy enemmän asiakaspuoleen (H7).

5.3 Järjestelmä ja tekniset ominaisuudet

VLC media playerin senhetkiseen tukeen liittyvien muutosten takia RTVA:n työntekijät joutuivat haastattelujen aikana työskentelemään paljon kahden selaimen varassa. Käytännöllisesti katsoen tämä merkitsi sitä, että luetteloijat käyttivät Pale Moon -verkkoselainta ainoastaan Ritvassa työskentelyyn ja Mozilla Firefoxia vastaavasti silloin, jos työssä tarvitsi muitakin sivustoja kuin Ritvaa (H6). Vaikkei kyseinen käytäntö vaikuttanutkaan työskentelyyn merkittävästi, pidettiin tätä maininnan arvoisena seikkana. Sen sijaan teknisessä puolella ongelmalliseksi koitui nimenomaan videon ja äänen toisto. Suoratoistossa eteneminen saattaa nimittäin koitua kohtalokkaaksi siitä syystä, että ohjelmassa eteen- tai taaksepäin liikkuminen kaa-
taa harmillisen usein koko VLC media playerin, jolloin ohjelman katselu häiriintyy (H4). Tämä ei vaikuta ainoastaan käyttäjien katselukokemukseen, vaan yhtä lailla luetteloijien suorittamaan ohjelmavirran laaduntarkistukseen ja sisällönkuvailuun. Tulevaisuudessa Ritvan suoratoistoon pyritään onneksi tuomaan parannuksia, jotta ohjelmien katsominen olisi nykyistä sujuvampaa eikä VLC media player enää jumittuisi samalla tapaa kuin ennen (H5).

Ritva on suunniteltu pääasiassa tietokoneella käytettäväksi ja ennen kaikkea RTVA:n katselu- ja kuuntelupisteillä, joissa käyttäjät pääsevät käsiksi ohjelmavirtaan. Ohjelmia ei voi siis katsoa jo ihan lakisääteisistäkin syistä vaikkapa puhelimen näytöltä sen lisäksi, että mobiilipuolen haasteeksi nousee pienen näytön rajallisuus (H1). Tästä huolimatta mobiilinäkymä voi olla kuitenkin hyödyllinen esimerkiksi silloin, jos työntekijä on menossa pitämään Ritvaa koskevaa tilaisuutta ja haluaa vielä varmistaa jonkin tietyn yksityiskohdan ennen esitystä, tai jos vastaavasti käyttäjä haluaa tarkistaa nopeasti jonkin ohjelmaan liittyvän tiedon Ritvasta, jolloin ei synny pakottavaa tarvetta käydä katselu- ja kuuntelupisteellä asti pienimuotoisemman asian takia. RTVA:ssa pyritäänkin muistuttamaan käyttäjiä siitä, että ohjelmatietoja on mahdollista selata myös kotoa käsin (H7). Tämän ohella on toki huomioitava sekin, että joillakin mobiilinäkymä ja ylipäätään Ritvan verkkosivut saattavat herättää kiinnostuksen käydä paikan päällä tutustumassa tarkemmin ohjelmavirran tarjontaan.

Joo mut se on silti hyvinkin, hyvinkin tärkeää, et se on tavallaan julkista puolta. Ei sikäli sovi aliarvioida, koska sehän sitten antaa vinkkejä siitä,

mitä meille tänne tullaan katsomaan. Että se on sellainen ensiaskel tavallaan siihen tietoon (H3).

...ja täältä (Ritvan verkkosivuilta) sitten löytyy se tieto, että onko se täällä se ohjelma, et se on ihan, ihan oleellisen tärkeää, jos aattelee, että lähdetkö sä jostain... jostain kauempaa, oikeasti kauempaa. Helpohan se on täällä Helsingissä liikkua, kun kaupungissa on kolme, kolme Ritva-pistettä. Mut puhun sitten jostain, jostain haasteellisemmasta sijainnista (H3).

Ritvan metatietomassojen käsittelyyn saatetaan löytää jossakin vaiheessa koneoppimiseen pohjautuvia ratkaisuja, jotta manuaaliset toimenpiteet vähenisivät nykyisestä (H2). Tämänäyttypiseen automatisointiin liittyy myös se, että järjestelmä voidaan opettaa tunnistamaan yksittäisiä sanoja esimerkiksi Ylen kuulovammaisille suunnatuista tekstityksistä, joiden avulla järjestelmä ikään kuin luo valmiita asiasanaehdotuksia ohjelmalle (H5). Virheiden ilmaantuminen on samoin tiedostettava tosiasia, minkä vuoksi järjestelmää tuleekin opastaa tarkkaan ja tähdätä siihen, että mahdollisten virheiden määrä laskisi (H2, H5). Asiasanojen kohdalla tyypillinen esimerkki virheistä voi olla vaikkapa sellainen, että järjestelmä poimii muutamia irrelevantteja sanoja, jotka eivät erityisemmin kuvasta ohjelman sisältöä ja saattavat pahimmassa tapauksessa johtaa harhaan käyttäjiä. Automatisointi vaatisi etenkin alkuvaiheessa oikeanlaista valvontaa ja mukauttamista, mikä sekin tuo mukanaan omat haasteensa.

Ja sitten kun niissä tulee niitä virheitä, sitä voi opettaa pois niistä virheistä ja sitä voi opettaa myös lisää, mutta se virheiden määrä on vielä niin iso. Sanotaan, et sieltä tulee seitsemän hyvää asiasanaa ja sitten neljä, viis jotain ihan ihme. Esimerkiks niinku yhdessä ohjelmassa oli, että "näät asiat on nyt tapetilla", niin asiasanana oli tapetit (H5).

Ritvan muihin teknisiin uudistuksiin saattaa lukeutua joskus myös esimerkiksi kuvan- ja äänentunnistus, mikä taas voi johtaa jopa kokonaisten repliikkien sekä kohtausten tunnistamiseen tietokannassa. Jo nykyään on olemassa järjestelmiä, jotka kykenevät tunnistamaan tämänäyttypistä sisältöä videomateriaalista (H2). Toisaalta tällä hetkellä puheentunnistuksen katsotaan olevan varsinkin suomen kaltaisten hie-man harvinaisempien kielten osalta vielä sen verran alkeellista, että tämä tulee todennäköisesti edellyttämään lisää tutkimuksia ja kehittämistyötä, mutta sen sijaan englannin kielen puheentunnistus on jo ottanut varsin suuria askeleita eteenpäin

(H5). Periaatteessa videomateriaalin tunnistamiseen liittyvät toiminnot voisivat mahdollistaa paljon yksityiskohtaisemmat haut ja sen, että käyttäjä löytäisi näiden myötä helpommin etsimänsä aineiston. Vaikka tällä hetkellä on vielä melko haasteellista ennustaa mitään kovin yksityiskohtaista, RTVA pyrkii omalta osaltaan seuraamaan teknologian kehitystä ja pysymään muutenkin ajan tasalla kaikista näihin aihepiireihin liittyvistä uutisista (H1).

5.4 Käyttäjät

Vaikkei RTVA:n saama palaute Ritvasta olekaan jatkuvaa, ollaan siitä kuitenkin hyvin kiinnostuneita. Se, etteivät käyttäjät kysele jatkuvasti asioita tai anna säännöllisesti palautetta, ei suinkaan tarkoita sitä, etteikö myös heillä olisi monia huomionarvoisia näkemyksiä ja mielipiteitä Ritvasta sekä kaikesta muusta siihen liittyvästä (H7). Tämän lisäksi on hyvä muistaa, että eri katselu- ja kuuntelupisteillä saattaa esiintyä pienoista vaihtelua muun muassa käyttäjäaktiivisuuden suhteen, jolloin ei voida tietenkään tehdä mitään yleistävää johtopäätöstä pelkästään esimerkiksi KAV:n katselu- ja kuuntelupisteiden perusteella. Katselu- ja kuuntelupisteitä toivottaisiin samoin olevan nykyistä enemmän, jotta yhä useampi Suomessa pääsisi käyttämään Ritvaa.

Ettei harmittaa se, että täällä tehdään kovasti töitä tän eteen ja sitten se on loppujen lopuksi harvoille ja valituille vaan saatavilla. Mutta ymmärrän, että mitä siellä on niinku takana, et se on toistaiseksi rajattu vaan näihin vapaakappalekirjastoihin sekä Tampere (H7).

Kuten jo Ritvan informaatioarkkitehtuuria sekä teknistä puolta käsittelevästä osiosta käy ilmi, käyttäjillä kerrotaan ilmenevän välillä vaikeuksia koskien esimerkiksi Ritvan navigointia ja teknistä suorituskkyä. Osa käyttäjistä ei välttämättä sisäistä heti kaikista käytännöllisimpiä tapoja navigoida Ritvassa, jolloin he voivat päätyä suorittamaan jonkin toiminnon hieman vaikeampaa reittiä pitkin (H7). Joitakin käyttäjiä voi samoin askarruttaa sekin, etteivät he oikein ymmärrä ohjelmavirtaa käsitteenä ja että se koostuu niin sanotuista tallennetunneista. Tällä tarkoitetaan sitä, että tasa-tunnin ylittyessä järjestelmä siirtyy tiedostosta toiseen, jolloin käyttäjä voi hämmen-tyä tästä aiheutuvasta kuvanlaadun väliaikaisesta heikkenemisestä ja siten olettaa jonkin olevan vialla, vaikkei näin todellisuudessa olisikaan (H7). Vaikeudet nousevat

esiin myös silloin, kun ajatellaan vaikkapa tutkijaa, joka haluaisi esimerkiksi kirjoittaa itselleen muistiin tärkeitä katkelmia jonkin ohjelman keskusteluista (H7). Tällaisessa tilanteessa saatetaan huomata jälleen se, ettei Ritvan suoratoisto välttämättä palvele käyttäjien tarpeita parhaimmalla mahdollisella tavalla juuri sen vuoksi, että VLC media playerilla on ikävä taipumus kaatua, jos sen pysäyttää liian usein.

...esimerkiks se pause oli ennen semmonen, et jos laitto sen tauolle, niin se kaatui melkein heti. Nyt se kestää vähän pidempään se suoratoisto, mutta et se voi olla ongelmallista, jos etsitään jotain tiettyä kohtaa, katsotaan moneen kertaan sitä, niin se ei kestä sitä se järjestelmä (H7).

Ritvan asiakaskunta koostuu erilaisista käyttäjistä ja painottuu enimmäkseen tutkijoihin. Tutkijoiden ohella Ritvaa ovat käyttäneet viime aikoina paljon myös dokumenttiohjelmien tekijät, minkä lisäksi opiskelijat hyödyntävät usein esimerkiksi opinäytetyötä tehdessään samanaikaisesti Ritvaa ja kokoelmatietokanta Tenhoa, jotka täydentävät toisiaan sisällöllisesti (H7). Käyttäjämäärien uskotaan myös kasvavan sitten, kun Helsingin keskustakirjasto Oodin katselu- ja kuuntelupisteet avautuvat (H1). Audiovisuaalisen aineiston tutkijat ja opiskelijat eivät myöskään ole ainoa käyttäjätyyppi, joka hyötyy suuresti Ritvan tarjoamista aineistoista. Heidän lisäksi Ritvaa tarvitsevat monet muutkin henkilöt, kuten historioitsijat, poliitikot ja kielitentutkijat, unohtamatta tietenkään niitä käyttäjiä, jotka ovat muuten vain kiinnostuneita löytämään esimerkiksi jossakin vanhassa uutislähetyksessä esiintyvän sukulaisensa tai jotakin muuta heidän näkökulmastaan merkityksellistä sekä muistoja herättävää (H5, H7). Varsinkin alaan liittyvän tiedonhankinnan kannalta Ritva on erittäin vartenotettava tiedonlähde, sillä se pitää sisällään sekä kattavia ohjelmatietoja että kokonaisia ohjelmia, joiden sisältö on saatavilla alkuperäisessä muodossaan (H7).

Oli kyseessä kokenut käyttäjä tai ei, kaikkia autetaan aina tasapuolisesti. Toisinaan katselu- ja kuuntelupisteillä käy esimerkiksi iäkkäämpiä Ritvaan tottumattomia käyttäjiä, joita pyritään neuvomaan aina tarpeen tullen palvelun käytössä (H7). Ulkomaalaisiakin käyttäjiä vierailee ajoittain paikan päällä, minkä lisäksi Ritvasta esitetään kysymyksiä jonkin verran myös verkon kautta (H7). Käyttäjien antama palaute puolestaan vaihtelee kriitistä erilaisiin positiivisiin kommentteihin. Esimerkiksi katselu- ja kuuntelupisteiden viihtyisyyttä sekä Ritvan vaikuttavuutta palveluna on ke-

huttu eri käyttäjien toimesta, kun taas ongelmien (esim. metadataan ja ohjelmiin liittyen) ilmetessä saatetaan jopa aktivoitua antamaan rakentavaa palautetta, mikä on tietenkin hyvin tärkeätä palvelun kehittämisen kannalta (H5; H6; H7).

Ritvan tunnettuudessa koetaan olevan vielä parantamisen varaa nykyisestä, sillä joskus käy ilmi, etteivät media-alan ihmisetkään ole välttämättä riittävän tietoisia kyseisestä palvelusta ja että sen olemassaolon tiedostaminen tuntuu rajoittuvan valittavan usein yliopistoihin (H1, H2). Ritvaa ei voida myöskään kutsua miksikään inaktiiviseksi palveluksi, sillä sen käyttötilastot osoittavat, että toistomäärät ovat olleet viime aikoina kasvamaan päin, mikä taas on melko hyvä suoritus rajattuun käyttöön tarkoitettulta tietokannalta (H2). Sekin on totta, että palvelun käyttömääriin voivat vaikuttaa jopa yksittäiset tutkijat, jotka saattavat tutkimuksen aikana olla hyvinkin tiiviisti tekemisissä Ritvan kanssa (H5). Kokonaisuudessaan Ritvan kuitenkin toivottaisiin olevan nykyistä tunnetumpi, jotta käyttäjämäärät kasvaisivat ja ihmiset tulisivat entistä tietoisemmiksi myös tällaisen palvelun olemassaolosta.

Eivät ole kovin tietoisia. Ei, ei oo vielä ollenkaan niinku semmonen tuttu tai tunnettu. Et jotenkin tuntuu, et itekin kun tuttaville kertoo niin, niin se on aina melkeen semmonen uus juttu ja ihmetys, tai tällainen ylipäättään koko tää arkisto. Ja sotketaan usein Yleen (H4).

...et jotenkin kuvittelis ainakin, jos tiedettäis, niin ois paljon enemmän käyttöä. Kuitenkin käyttäjäkunta voi olla ihan kuka vaan. Et ei sen tarvi olla vain mediatutkija, joka tätä käyttää (H4).

Tunnettuuden kasvattamiseksi Ritvaa on pyritty vuosien saatossa myös markkinoidaan erilaisin menetelmin. Esimerkiksi tietopalvelusta vastaava työntekijä pyrkii omalta osaltaan lisäämään tietoisuutta palvelun olemassaolosta muun muassa katselu- ja kuuntelupisteillä vieraileville opiskelijoille, minkä lisäksi Ritvasta tiedotetaan erilaisissa koulutuksissa (H3, H7). Palvelun markkinointi vaatii samoin kokonaisvaltaista suunnittelua ja sitä on työstetty kasvavissa määrin vielä kymmenenkin vuoden jälkeen Ritvan toiminnan aloittamisesta (H5). Perinteisimmillään markkinointi ilmenee esitteiden muodossa ja korostuu pääsääntöisesti yliopistojen kirjastoissa, mihin viitaten tietokantojen runsaus ylipäättään voi sekin olla yksi osatekijä, joka vaikuttaa Ritvan mieleenpainuvuuteen (H1). Palvelu saattaisi hyötyä markkinointimielessä siitäkin, jos tieteellisissä julkaisuissa olisi enemmän Ritvaan keskittyvää sisältöä (H2).

Eräänä kiintoisana näkyvyyden lisääjänä pidetään samoin Wikipediaa, jonka artikkeleissa on voitu hyödyntää lähteenä Ritvassa sijaitsevia ohjelmatietoja, sillä myös tämä tuo osaltaan lisää julkisuutta palvelulle (H3). Wikipedian rooli markkinointivälineenä korostuu varsinkin Wikipedia-muokkaustapahtumassa, jonka ideana on saada ihmiset käyttämään lähteinään KAVIn tarjoamia tietokantoja ja tuottamaan sisältöä Wikipediaan.

Et tavallaan markkinointi tulee nähdä hyvinkin laajana. Näen Wikipediankin tietyllä tavalla markkinointina. Ja tähän liittyy se, että meillä oli esimerkiksi se Wikipedia-muokkaustapahtuma täällä talvella, jossa pyrittiin siihen, että tulis ihmisiä tänne päivittämään Wikipediaa ja käyttäisivät lähteenä nimenomaan meidän tietokantoja – Ritva ja Tenho. Tavallaan tällaista, miten sen nyt sanois, ”tietomarkkinointia” (H3).

Aikaisemmin Ritvasta on toteutettu ainakin yksi käyttäjäkysely, jonka avulla saatiin yleistietoa asiakkaiden tottumuksista. Tätä samaa käytäntöä jatkettiin myös tässä opinnäytetyössä, minkä lisäksi tulevaisuudessa järjestettäviä kyselyitä tulleen mitä luultavimmin kehittämään lisää edellisten pohjalta.

5.5 Menneisyys, nykyhetki ja tulevaisuus

Ritva on ollut olemassa kaiken kaikkiaan jo yli kymmenen vuotta. Sen menneisyyttä on kuvailtu varsin hiljaiseksi aikakaudeksi johtuen siitä, etteivät aineistomäärät olleet vielä tuolloin kovinkaan suuria (H1). Lisäksi Ritvaan on tullut myöhemmin lisää ajallistakin kattavuutta Yleltä saatujen digitoitujen ohjelmien (1957–) myötä. Tarkoituksena olisi, että mukaan saataisiin myös jossakin vaiheessa Ylen digitoimia radio-ohjelmia, mikä olisi jo kunnioitettavan laaja katsaus suomalaiseen televisiotoimintaan ennen vuosituhannen vaihdetta (H1, H7). Aineistomäärien kasvusta ja muusta positiivisesta kehityksestä huolimatta Ritva saattaa olla palveluna ja käyttöliittymältään myös jonkin verran aikaansa jäljessä, jos sitä vertaa esimerkiksi Yle Areenan tapaisiin videopalveluihin (H3). Toinen huomionarvoinen seikka on Ritvan hidas kehitys, johon vaikuttavat sekä alihankkijoiden työtahti että kaikenlaiset käynnissä olevat projektit, joilla on niin sanottu oma etenemisnopeutensa (H2). Hidas eteneminen ei toisaalta ole kielteinen asia, jos ajatellaan sitä, kuinka hyvin muutosten vaikutuksista voidaan pysyä ajan tasalla nykyisellä työtahdilla.

Siinä saattaa olla tietyt, tietyt etunsa, että edetään varovaisesti ja tehdään, tehdään pieniä liikkeitä, niin sitten ehkä pystyy jäljittämään niitä muutosten vaikutuksia paremmin (H2).

Loppujen lopuksi Ritva on mielleltävissä tietyllä tapaa melko ainutlaatuiseksi järjestelmäksi, ja etenkin siinä tapauksessa, jos sitä vertaa muihin olemassa oleviin. Täysin samanlaista järjestelmää ei ole missään päin maailmaa, vaikka hieman samantyyppisiä löytyykin muun muassa Unkarista ja Tanskasta (H1). Tämän lisäksi RTVA pyrkii vaihtamaan kokemuksia ulkomaisten arkistojen kanssa. Ritvan kehityksen alkuvaiheessa pyrittiin juuri tähän liittyen kartoittamaan hieman sitäkin, millaisia järjestelmiä maailmalta löytyi näihin aikoihin (H1). Nykyiseen pisteeseen päätyminen on ollut siinä mielessä hyvin työläs ja monivaiheinen prosessi, ettei Ritvan suunnittelua varten ole ollut saatavilla merkittävässä määrin mitään sellaista, josta katsoa suoraan mallia ja että moni pienikin toiminto tai yksityiskohta (esim. pudotusvalikko) jouduttiin määrittelemään erikseen (H6). Ritvan käyttöönotossa ja suunnittelussa mukana olleille luottelijoille on jäänyt mieleen erityisesti alkuaikojen kokoukset, joissa käytiin läpi monia keskeisiä asioita koskien näitä samoja aihepiirejä.

Aluks oli aika kova kehitys silläkin tavalla. Meillä oli tosi paljon kaikkii kokouksii, koko ajan istuttiin jossain. Ja mekin, ihan me luottelijat, tota, osallistuttiin tähän suunnitteluun ja yritettiin parhaamme mukaan mekin viedä tätä eteenpäin (H6).

Ritvan aineistokokoelma tulee kasvamaan koko ajan tasaista tahtia sekä olemaan sisällöllisesti entistäkin laajempi ja monipuolisempi. Mikäli toimintaa jatketaan nykyisellä kapasiteetilla, voidaan kymmenen vuoden päästä puhua tuntimäärällisesti hyvinkin valtavasta radio- ja televisio-ohjelmien määrästä (H3). Aineistomäärän kasvun hallitseminen, tekniset haasteet, tietokannan elinkaari ja tietyssä mielessä myös selainympäristössä tapahtuvat muutokset tulevat nekin luultavasti vaikuttamaan siihen, millaisena Ritva näyttäytyy tulevaisuudessa (H3). Tulevaisuuden suhteen on huomioitava sekin, mikä television rooli jatkossa tulee olemaan ja miten tämä taas vaikuttaa Ritvaan sekä RTVA:n toimintaan.

Tietenkin kun tätä aikajännettä miettii, tästä kymmenen vuotta eteenpäin, niin ehkä tulee mietinnän alle myöskin se, että mitä se televisio ylipäänsä on? Ja mikä on televisio, joka ensin määritellään ja sitten määritellään tavallaan se meidän tehtävä, joka toki lain puitteissa on sama. Mutta jos se koko televisio tavallaan muuntuu joksikin muuksi,

niin kuin ehkä näyttää siltä että, puhutaan enemmänkin ohjelmakirjastoista tai tämmöisistä asioista, niin kuinka, kuinka se näkyisi Ritvassa sitten tällainen muutos, se on ihan kiintoisaa sekin pohdinta. Spekulointi tietenkin (H3).

Kun tarkastellaan niitä puolia, joissa Ritva on erityisen onnistunut RTVA:n mielestä, esiin nousevat selvästi sen valtavat suomalaisen radio- ja televisiotointaan keskittyvät aineistomäärät sekä yleinen kattavuus (H1). Teknisten ominaisuuksien osalta Ritvaa kehitetään etenkin siitä, että järjestelmä pystyy esittämään täsmällisesti suuren määrän hakutuloksia alle sekunnissa, mikä taas on vaikuttavaa, jos ajatellaan sitä, että Ritva sisältää noin kaksi ja puoli miljoonaa tiedostoa (H2). Hakunopeuden ohella Ritva on osoittautunut tähän mennessä hyväksi myös suurten aineistomäärien käsittelyssä, minkä lisäksi sen perustoimintoja pidetään käyttäjien kannalta riittävinä (H5). Jos ajatellaan tilannetta, jossa joku henkilö haluaa löytää itselleen nimenomaan radio- ja televisioaiheista aineistoa eri vuosilta, on Ritva tähän tarkoitukseen erittäin sovelias vaihtoehto sen lisäksi, että sinne tallennettu materiaali pysyy kaikkien katseltavana vielä vuosienkin päästä (H7). Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla asuvan ihmisen on melko vaivatonta suunnata katseensa tällaiseen palveluun, kun Helsingistä löytyy jo nyt useampi katselu- ja kuuntelupiste hyvien kulkuyhteyksien päässä.

Parantamisen varaa Ritvassa nähdään selkeästi eniten videoiden suoratoistossa ja niiden tämänhetkisissä vasteajoissa, jotka eivät sellaisenaan vastaa aivan sitä tasoa, johon käyttäjät ovat tottuneet esimerkiksi YouTuben ja muiden samantyyppisten videopalvelujen myötä (H2; H3; H4). Esiin haluttiin myös nostaa se, olisiko kenties tulevaisuudessa mahdollista keskittyä vielä lisää Ritvan eri kieliversioihin ja visuaaliseen ilmeeseen sekä parantaa hakutoimintoja ja yleistä käytettävyyttä, jotta järjestelmästä saataisiin entistä toimivampi niin käyttäjien kuin työntekijöidenkin näkökulmasta (H6, H7). Suurin osa näistä ilmenneistä asioista ovat joka tapauksessa sellaisia, jotka huomioidaan jo nyt jollakin tasolla Ritvan kehityksessä ja joihin palataan aina projektien edetessä.

6 RITVA-TIETOKANNAN KÄYTTÄJÄKYSELYN TULOKSET JA NIIDEN YHTEENVETO

RITVA-tietokannan käyttäjäkysely toteutettiin ajanjaksolla 9.3.–10.8.2020. Kyselyyn pystyi osallistumaan joko sähköisesti Ritvassa tai vastaamalla erilliseen paperilomakkeeseen, joka oli saatavilla radio- ja televisioarkiston katselu- ja kuuntelupisteillä. Kyselyyn vastanneiden määrän arvioitiin jääneen odotettua pienemmäksi sen vuoksi, ettei osalla kirjastojen käyttäjistä ollut vuoden 2020 koronaviruspandemian takia mahdollisuutta vastata keväällä kyselyn paperiseen versioon, minkä lisäksi kaikki eivät käytä Ritvaa kotoa käsin. Lopulliseen vastaajamäärään vaikutti todennäköisesti sekin, että palvelun tunnettuudessa on vielä parantamisen varaa.

Kyselylomakkeen suunnittelu alkoi vuoden 2019 joulukuussa. Tarkoituksena oli luoda käyttäjän kannalta mahdollisen selkeä ja tiivis kyselylomake, johon vastaaminen olisi nopeata sekä vaivatonta. Vuoden 2020 maaliskuussa kyselylomake oli valmis toteutettavaksi ja sitä markkinoitiin verkossa sekä RTVA:n katselu- ja kuuntelupisteillä. Vastaajien kiinnostuksen herättämiseksi järjestettiin myös arvonta, jossa yhteystietonsa jättäneiden kesken arvottiin yhteensä viisi elokuvaalippupakettia (valinnaisesti Finnkino tai Kino Regina).

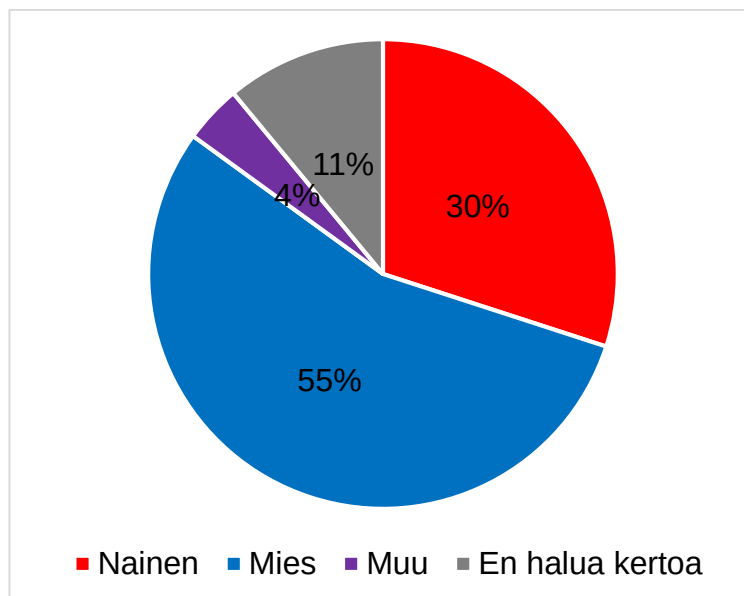
Kysely sisälsi yhteensä viisitoista (15) kysymystä/väittämää ja sen keskimääräiseksi vastausajaksi arvioitiin noin viisi minuuttia. Viimeiseltä sivulta löytyi erillinen palauteosio, johon kyselyyn osallistunut pystyi halutessaan jättämään vapaamuotoisia kommentteja ja kehitysehdotuksia koskien Ritvaa. Kyselylomake (liite 2) jaoteltiin kahteen osioon eli vastaajien perustietoihin ja itse kyselyyn. Mukana oli sekä yhden että useamman vastausvaihtoehdon sisältämiä väittämiä ja kysymyksiä. Kattavuuden lisäämiseksi kyselylomakkeen vastausvaihtoehdot sisälsivät usein myös kysymyksen ”Muu, mikä?”, jota seurasi oma avoin vastaustila. Kyselyn loppupuoliskon väittämät perustuivat 5-portaiseen likertin asteikkoon, jolla kartoitettiin käyttäjien tyytyväisyyttä koskien Ritvan eri osa-alueita.

Palautettujen kyselylomakkeiden tiedot syötettiin lopuksi Webropoliin, jossa ne käytiin vielä kertaalleen läpi järjestelmän omalla työkalulla. Kyselyä ei siis voitu toteuttaa

suoraan Webropolissa siksi, koska RTVA:n katselu- ja kuuntelupisteillä on käytössä tietoturvallisuussyistä rajoitettu verkkoyhteys.

Kyselyn vastausmäärä oli yhteensä 29, josta hylättiin kaksi lomaketta sillä perusteella, että yksi oli samalta vastaajalta kahteen kertaan saatu lomake ja toinen puolestaan botin lähettämä. Tästä syystä lopulliseksi vastausmääräksi tuli 27. Vastauksia kertyi eniten maaliskuun aikana ja niitä vastaanotettiin enimmäkseen sähköisinä lomakkeina. Vastaajajoukon pienuuden vuoksi tulokset ovat luonteeltaan suuntaa antava arvio tämänhetkisestä käyttäjäkunnasta ja siitä, miten asiakkaat suhtautuvat tällä hetkellä Ritvaan.

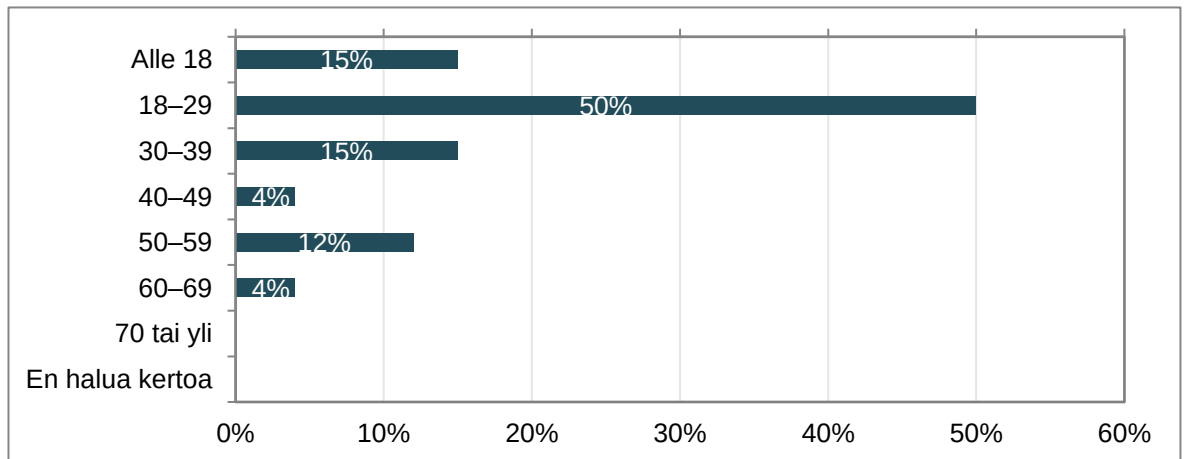
Kyselyn alkuosio keskittyi vastaajien perustietoihin eli sukupuoleen, ikään ja taustaan. Lähtökohtana oli selvittää aluksi vastaajien sukupuolijakauma, jossa miesten määrä osoittautui lopulta naisia selvästi suuremmaksi (kuvio 1). Miehiä vastaajista oli yhteensä 15 henkilöä (55 %), kun taas naisten osalta määrä oli vastaavasti 8 henkilöä (30 %). Vastaajajoukko ei myöskään koostunut ainoastaan miehistä ja naisista, sillä heistä yksi (4 %) edusti muuta sukupuolta ja kolme (11 %) ilmoittivat, etteivät halua tuoda sukupuoltaan julki. Lisäksi kukaan kyselyyn osallistuneista ei jättänyt väliin tätä kysymystä.

Kuvio 1. Vastaajien sukupuolijakauma (n=27).

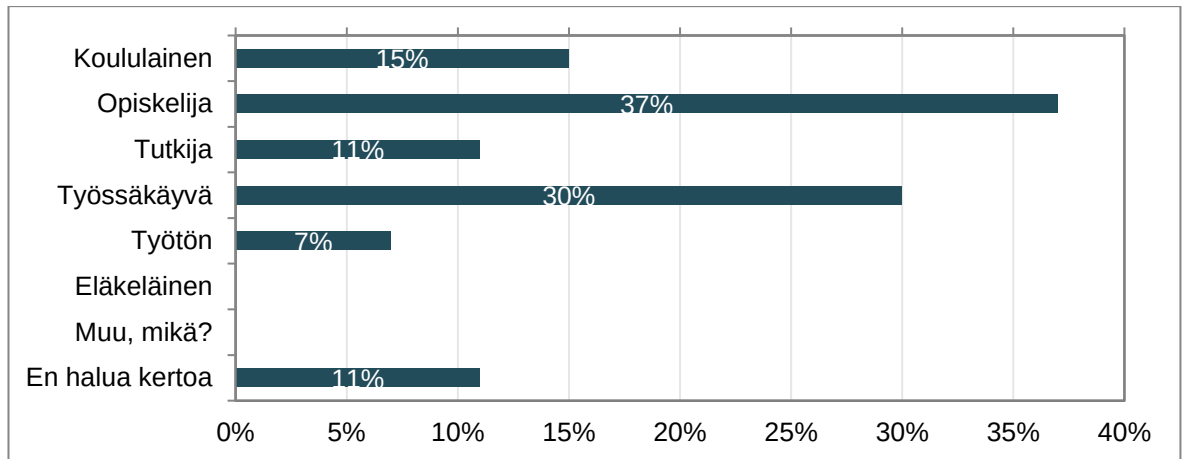
Seuraavaksi kysyttiin vastaajien ikää. Kuvion 2 ikäjakaumasta voidaan panna merkille, että puolet eli 50 prosenttia vastaajista (n=13) on kertonut iäkseen 18–29

vuotta. Tätä seuraavan ikäryhmän eli 30–39-vuotiaiden prosenttiosuus (15 %) taas yllätti olemalla 18–29-vuotiaita peräti yli kolme kertaa pienempi, minkä lisäksi heitä oli yhtä paljon kuin alle 18-vuotiaita. Tällä osallistujamäärällä ikäjakaumassa on siis havaittavissa jonkin verran vaihtelua, mikä korostuu vähemmissä määrin vielä 30–39-vuotiaiden jälkeisissäkin ikäryhmissä. Kukaan ei myöskään ilmoittanut iäkseen 70 vuotta tai yli ja kaikki paitsi yksi (1) vastaajista vastasivat tähän kysymykseen.

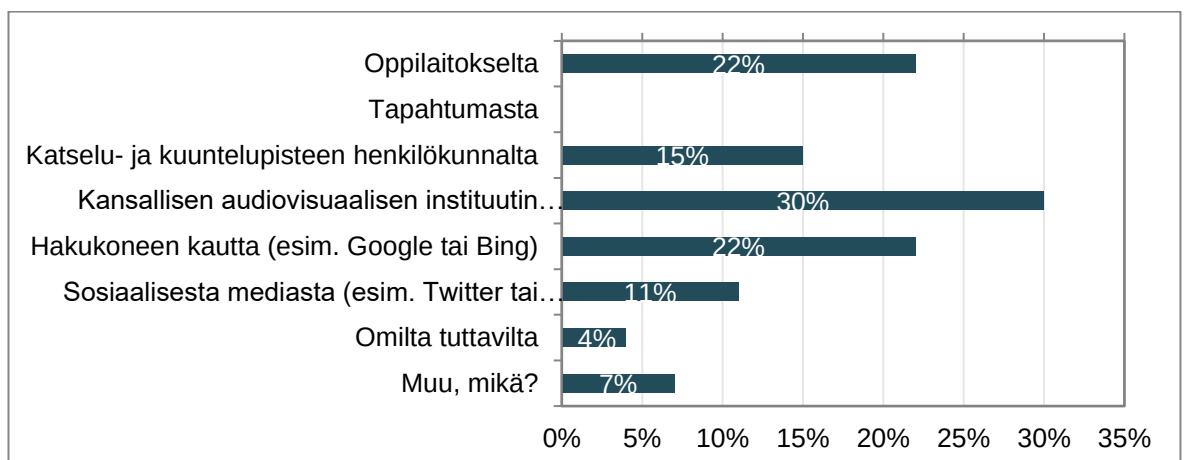
Kuvio 2. Vastaajien ikäjakauma (n=26).

Viimeinen kysymys koski vastaajien taustaa, jota ei ole rajattu ainoastaan yhteen vaihtoehtoon siltä varalta, että osa saattoi edustaa useampaa kuin yhtä käyttäjätyyppiä. Heitä ei tosin ollut erityisen monta, joten valtaosa kyselyyn osallistuneista näyttäisi mieltävän itsensä lähinnä yhdenlaiseksi käyttäjätyypiksi. Selkeä enemmistö vastaajista oli opiskelijoita (37 %) ja työssäkäyviä (30 %) (kuvio 3), eikä yksikään ilmoittanut olevansa eläkeläinen tai jotakin omavalintaista ryhmää ("Muu, mikä?"). Tutkijoiden määrä oli myös odotettua paljon pienempi, vain 11 prosenttia. Kysely ei ilmeisesti tavoittanut heitä kovin hyvin, vaikka kyseessä on yksi Ritvan tärkeimmistä kohderyhmistä. Koululaisia vastaajista oli 15 prosenttia ja 11 prosenttia ei halunnut kertoa taustaansa.

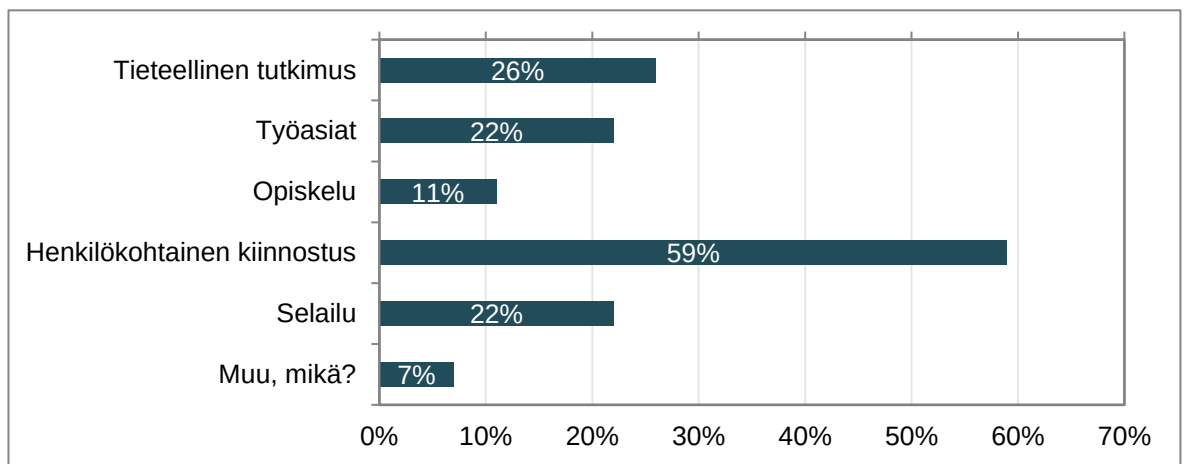
Kuvio 3. Vastaajien tausta (n=30).

Kyselyn alkuosion jälkeen siirryttiin tiedustelemaan vastaajien mielipidettä, käyttökokemuksia sekä kommentteja ja kehitysehdotuksia liittyen Ritvaan. Ensimmäisessä kysymyksessä haluttiin selvittää, mistä vastaaja oli saanut kuulla Ritvasta. Kaikki vastasivat tähän monivalintakysymykseen, minkä lisäksi enemmistö eli 30 prosenttia oli lukenut Ritvasta KAVIn verkkosivuilta. Sekä oppilaitoksen että hakukoneen tapauksessa 22 prosenttia ilmoitti saaneensa tiedon edellä mainittuja reittejä pitkin, kun taas 15 prosenttia oli kuullut Ritvasta katselu- ja kuuntelupisteen henkilökunnalta. Kiintoisaa oli se, että kaksi vastaajaa eli seitsemän (7) prosenttia kertoi saaneensa tiedon Ritvasta jotakin muuta kautta (kuvio 4). Heistä ensimmäinen ei eritellyt tarkemmin tiedonlähdettään, mutta toiselle tekstitelevisio oli ollut hyvinkin merkityksellinen tapa tutustua Ritvaan. Kukaan ei ollut kuullut Ritvasta tapahtuman välityksellä, vaikka siitä pyritäänkin toisinaan kertomaan niissä.

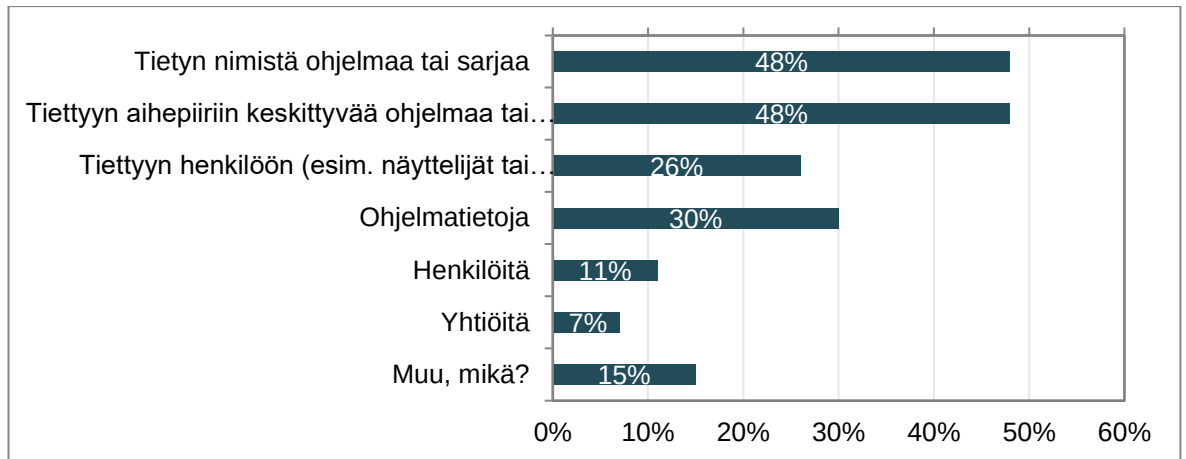
Kuvio 4. Mistä sait tietää RITVA-tietokannasta (n=30)?

Toinen kysymys liittyi Ritvan käyttötarkoituksiin. Myös tässä kysymyksessä oli mahdollista valita useampi kuin yksivaihtoehto ja siihen vastasivat kaikki kyselyyn osallistuneista. Suosituin syy käyttää Ritvaa oli henkilökohtainen kiinnostus, jonka ilmoitti 59 prosenttia vastaajista (kuvio 5). Tutkijoiden vähäisestä osallistujamäärästä huolimatta jopa 26 prosenttia eli seitsemän (7) vastaajaa kertoivat kuitenkin tieteellisen tutkimuksen olevan yksi syy käyttää Ritvaa, mikä saattaa viitata siihen, että osa mieltää itsensä ammattitutkijan sijaan esimerkiksi tutkimuksen harrastajaksi. Vastausvaihtoehdon ”Muu, mikä?” valitsi seitsemän (7) prosenttia eli ainoastaan kaksi (2) henkilöä, joista vain toinen kertoi vanhojen mainoskatkojen olevan yksi pääasiallinen syy käyttää Ritvaa.

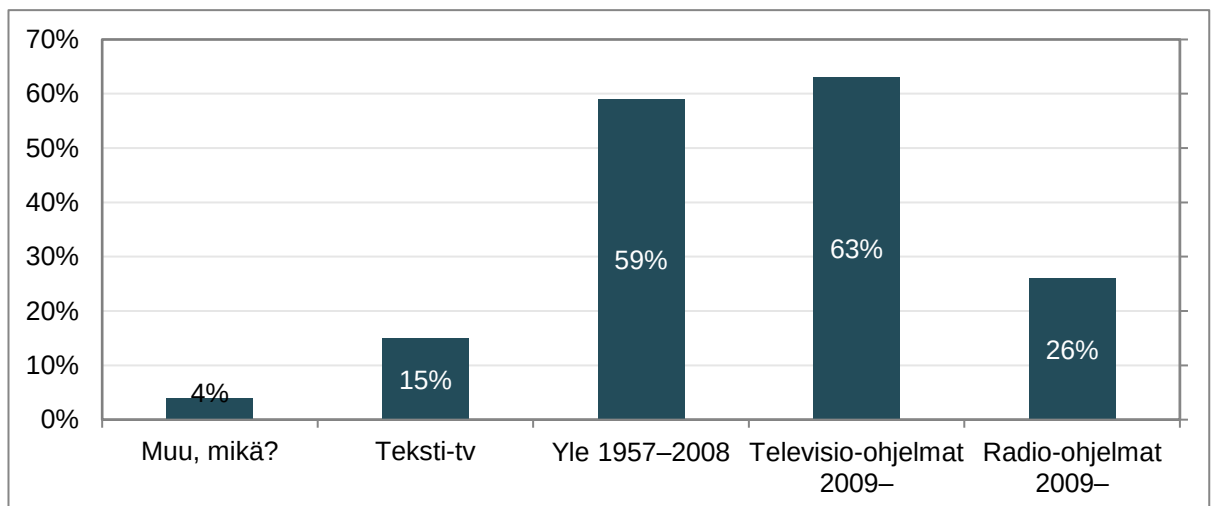
Kuvio 5. Mihin tarkoitukseen käytät RITVA-tietokantaa (n=40)?

Kolmannessa kysymyksessä udeltiin, mitä käyttäjät etsivät Ritvasta. Kyseessä oli monivalintakysymys, johon vastasivat kaikki kyselyyn osallistuneista. Kuviosta 6 kävi ilmi, että vaihtoehdot ”Tietyn niminen ohjelma tai sarja” ja ”Tiettyyn aihepiiriin keskittyvää ohjelmaa tai sarjaa” keräsivät saman verran vastaajia, minkä lisäksi ne olivat myös kaikista yleisimmät vaihtoehdot molempien osuuden ollessa 48 prosenttia. 30 prosenttia vastaajista puolestaan ilmoitti etsivänsä Ritvasta ohjelmatietoja, jotka osoittautuivat toiseksi yleisimmäksi vaihtoehdoksi. Vähiten ilmoitettu vaihtoehto oli yhtiöt, joita etsi vain seitsemän (7) prosenttia vastaajista. Vaihtoehdon ”Muu, mikä?” oli valinnut 15 prosenttia vastaajista. Heistä yksi ei ollut kirjoittanut tekstikenttään, mitä hän tarkalleen ottaen etsi, mutta sen sijaan muut kertoivat etsivänsä Ritvasta muun muassa tekstitelevisiion uutisia, vanhoja televisiouutisia ja ”tunnuksia”, millä viitataan oletettavasti sarjojen alkutunnuksiin. Nämä esimerkit osoittavat, että Ritvasta saatetaan etsiä lopulta melko spesifistäkin sisältöä.

Kuvio 6. Mitä etsit RITVA-tietokannasta (n=50)?

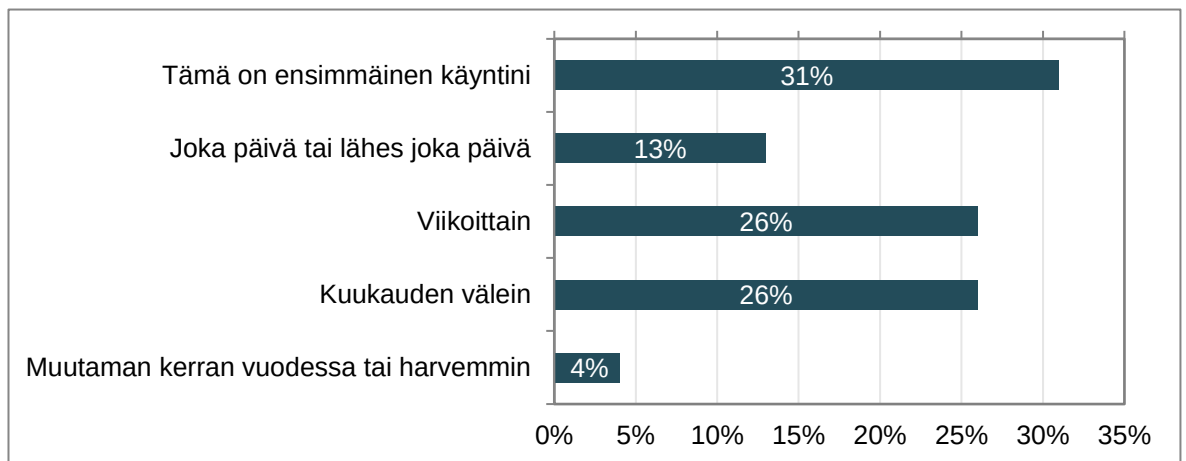
Neljäs kysymys oli myös monivalintakysymys, jossa haluttiin tietää, mitä Ritvan aineistoja vastaajat yleensä käyttävät. Kaikki kyselyyn osallistuneista vastasivat tähän kysymykseen, minkä lisäksi 63 prosenttia eli 17 vastaajaa ilmoittivat käyttävänsä televisio-ohjelmia 2009–, mikä teki kyseisestä aineistotyypistä vastatuimman. Kuviosta 7 voidaan samoin huomata Yle 1957–2008 -aineistojen jääneen niukasti toiseksi, sillä sen valitsi 59 prosenttia eli 16 vastaajaa. Näiden kahden aineistotyypin vallitsevuus tukee sitä käsitystä, että Ylen aineistoille löytyy edelleen runsaasti kysyntää ja että televisio-ohjelmat ovat yksi olennaisimpia syitä käyttää Ritvaa. Vaihtoehdon ”Muu, mikä?” valitsi vain yksi (1) vastaajista (4 %), joka kertoi käyttävänsä MTV3:n aineistoja.

Kuvio 7. Mitä RITVA-tietokannan aineistoja käytät (n=45)?

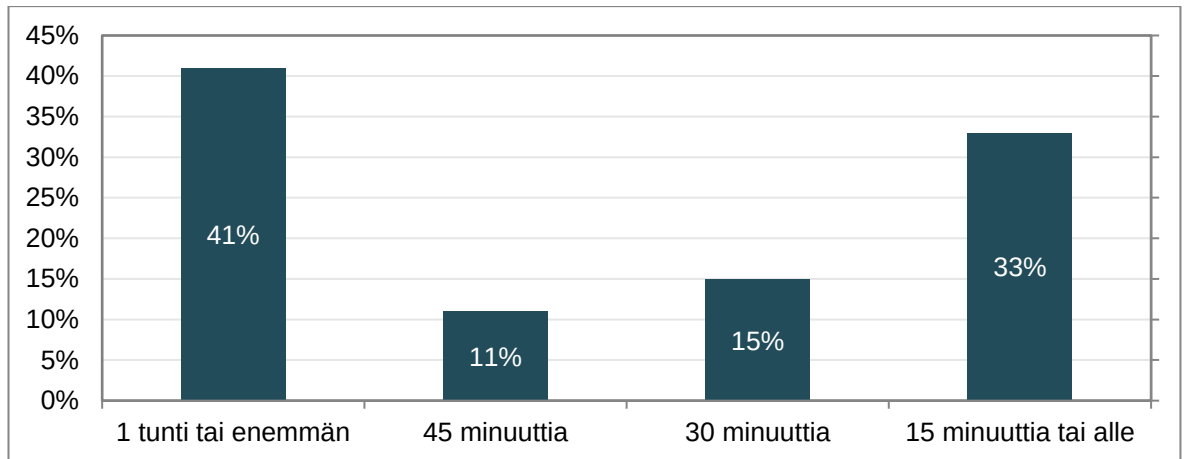
Viidennessä kysymyksessä tiedusteltiin Ritvan käytön useutta. Kysymyksessä ilmeni pientä sekaannusta, sillä se oli asetettu virheellisesti monivalintakysymykseksi

Ritvan sähköiseen lomakkeeseen, minkä lisäksi mukana oli ylimääräinen vaihtoehto ”Muu, mikä?”, jota ei selkeyden vuoksi huomioida tässä kyselytutkimuksessa. Tässä kysymyksessä päädyttiin muutaman vastaajan kohdalla hyväksymään vain ylempi ilmoitettu vaihtoehto. Vaihtoehdon ”Muu mikä?” hylkääminen johti siihen, että vastaajien kokonaismääräksi tuli lopulta 23/27. Toisin sanoen neljä (4) vastaajaa jätettiin huomiotta siksi, koska he olivat valinneet pelkästään vaihtoehdon ”Muu, mikä?”. Yllättävää oli se, että jopa 31 prosenttia eli seitsemän (7) vastaajaa kertoivat käyttävänsä ensimmäistä kertaa Ritvaa (kuvio 8). Lähes saman verran vastaajia kertyi vaihtoehdoille ”Viikoittain” ja ”Kuukauden välein”, joita kumpaakin ilmoitettiin yhtä paljon eli 26 prosenttia (n=6). Muutaman kerran vuodessa tai harvemmin Ritvaa käyttäviä oli ainoastaan neljä (4) prosenttia.

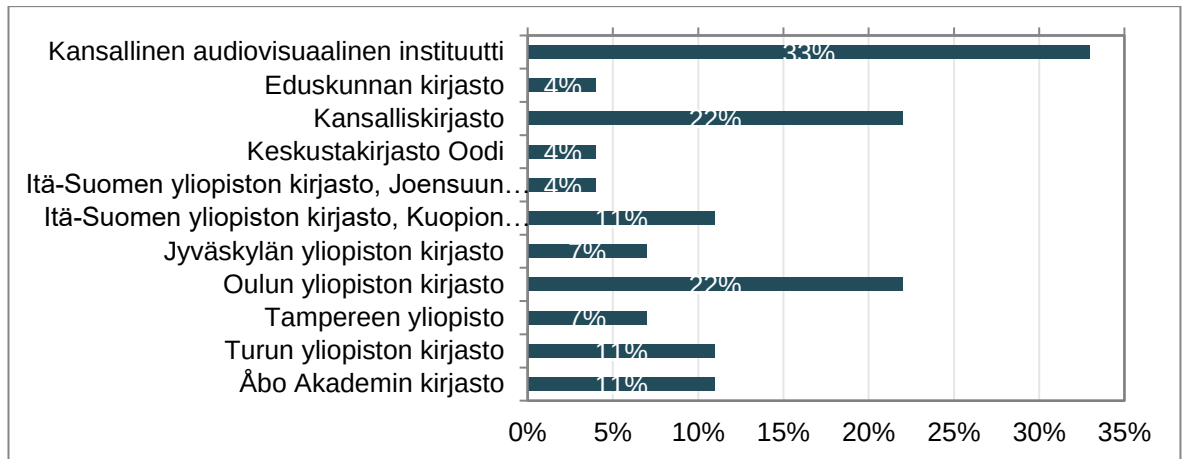
Kuvio 8. Kuinka usein yleensä käytät RITVA-tietokantaa (n=23)?

Kuudes kysymys käsitteli vastaajan yksittäisen istunnon keskimääräistä pituutta Ritvassa. Kysymykseen vastasivat kaikki kyselyyn osallistuneista ja heistä suurin osa eli 41 prosenttia (n=11) ilmoitti istuntonsa keskimääräiseksi pituudeksi yhden tunnin tai enemmän. Toiseksi yleisin istunnon pituus oli 15 minuuttia tai alle, jonka ilmoitti 33 prosenttia vastaajista (n=9). Kuviosta 9 voidaan panna merkille, etteivät istuntoaikojen niin sanotut väliasteet keränneet läheskään yhtä suurta vastaajajoukkoa kuin pisin ja lyhin istuntoaika. On tietenkin muistettava, että istuntojen pituus riippuu paljolti siitäkin, mihin tarkoitukseen Ritvaa käytetään ja minkä kestoisia ohjelmia tavalisesti katsoo. Joillekin 15 minuuttia tai alle voi sekin olla riittävä aika esimerkiksi ohjelmatietojen tarkasteluun.

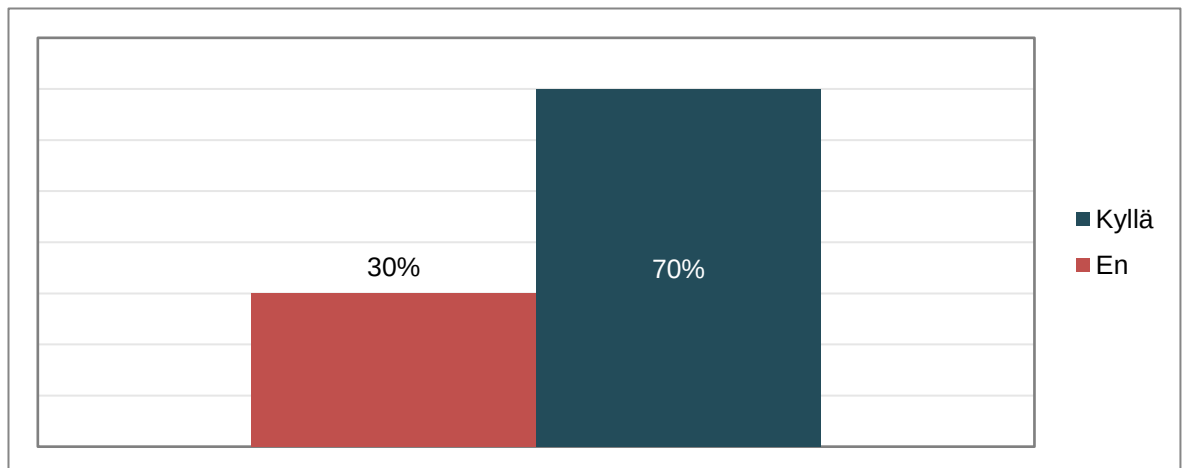
Kuvio 9. Minkä pituiseksi arvioit yksittäisen istuntosi RITVA-tietokannassa keskimäärin (n=27)?

Seitsemännessä kysymyksessä kartoitettiin, mitä katselu- ja kuuntelupisteitä vastaajat ovat käyttäneet. Monivalintakysymykseen oli sisällytetty kaikki senhetkiset olemassa olevat katselu- ja kuuntelupisteet sekä niistä jokainen vastattiin vähintään kerran. KAVIn katselu- ja kuuntelupiste nousi vastatuimmaksi vaihtoehdoksi 33 prosentilla, mikä oli myös jokseenkin odotettavissa, sillä kyseessä on päätoimipiste. Lisäksi Oulun yliopiston kirjaston katselu- ja kuuntelupisteen on kerrottu olevan Ritvan toistomäärien suhteen yksi Suomen yksi vilkkaimmista, mitä myös puoltaa josain määrin sen vastausprosentin suuruus (22 %) muihin yliopistokirjastoihin nähden sekä se, että lähes kaikki tämän katselu- ja kuuntelupisteen valinneet eivät olleet ilmoittaneet mitään muita vaihtoehtoja. Myöskään Kansalliskirjaston vastausprosentin suuruus (22 %) ei tule varsinaisena yllätyksenä, sillä sekin lukeutuu pääkaupunkiseudun käytetyimpiin katselu- ja kuuntelupisteisiin. Muita katselu- ja kuuntelupisteitä ilmoitettiin selvästi hajanaisemmin. Näissä vastausprosentti vaihteli 4–11 prosentin välillä eli yhdestä kolmeen vastaajaan (kuvio 10).

Kuvio 10. Mitä katselu- ja kuuntelupisteitä olet käyttänyt (n=37)?

Kahdeksannessa kysymyksessä vastaajilta udeltiin, selaavatko he koskaan Ritvaa kotoa käsin, mihin vastasivat myös kaikki kyselyyn osallistuneet. Tuloksista kävi ilmi, että vaihtoehdon ”Kyllä” vastanneiden prosenttiosuus (70 %) oli jopa yli kaksi kertaa suurempi kuin vaihtoehdolla ”Ei” (30 %) (kuvio 11). Tästä voidaan päätellä, ettei Ritvan käyttö rajoitu pelkästään katselu- ja kuuntelupisteille, vaan sitä hyödynnetään muuallakin esimerkiksi juuri ohjelmatietojen tarkasteluun ja omatoimiseen tiedonhankintaan.

Kuvio 11. Selaatko koskaan RITVA-tietokantaa kotoa käsin (n=27)?

Kyselyn lopussa esitettiin vielä muutama Ritvaa koskeva väittämä, joista jokaiseen vastasivat kaikki kyselyyn osallistuneista (n=27). Väittämien asteikkona käytettiin 5-portaista likertin asteikkoa, jossa 1 merkitsee samaa kuin ”täysin eri mieltä” ja 5 vuorostaan ”täysin samaa mieltä”. Taulukkoon 3 on koottu tulosten aritmeettinen

keskiarvo, jolla pystytään arvioimaan vastaajien tyytyväisyyttä Ritvaan ja sen toimintoihin sekä asiakaspalveluun.

Taulukko 3. RITVA-tietokantaa ja asiakaspalvelua koskevat väittämät.

	Keskiarvo
Koen RITVA-tietokannassa liikkumisen helpoksi	3,78
Koen RITVA-tietokannan ulkoasun selkeäksi ja ymmärrettäväksi	4,04
Löydän vaivattomasti etsimäni sisällöt RITVA-tietokannasta	3,85
Pidän RITVA-tietokannan hakuominaisuuksia riittävinä	3,85
Pidän RITVA-tietokannan videon ja äänen toiston ominaisuuksia riittävinä	3,59
Olen tyytyväinen saamaani asiakaspalveluun	4,22

Väittämässä ”Koen RITVA-tietokannassa liikkumisen helpoksi” enemmistö vastaajista eli 41 prosenttia koki olevansa jokseenkin samaa mieltä. Täysin samaa mieltä olivat puolestaan 26 prosenttia vastaajista, mikä oli toiseksi eniten vastattu vaihtoehto. Ainoastaan 11 % vastaajista (n=3) oli joko täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä kyseisen väittämän kanssa. Vastausten perusteella vain pieni osa kyselyyn osallistuneista ei siis pitänyt Ritvassa liikkumista helppona. Myös väittämän ”Koen RITVA-tietokannan ulkoasun selkeäksi ja ymmärrettäväksi” tulokset osoittautuivat samalla tapaa myönteiseksi; selkeä enemmistö eli 85 % vastaajista (n=23) koki olevansa joko täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä. Näiden kahden väittämän tulokset viittaisivat yhdessä siihen, että Ritvan navigointiin ollaan tällä hetkellä varsin tyytyväisiä.

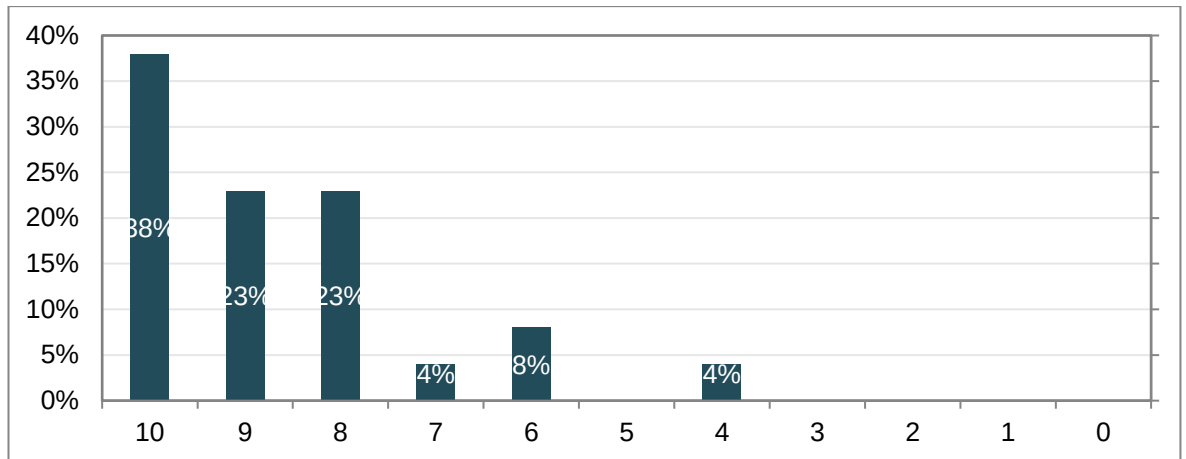
Väittämät ”Löydän vaivattomasti etsimäni sisällöt RITVA-tietokannasta” ja ”Pidän RITVA-tietokannan hakuominaisuuksia riittävinä” liittyivät vahvasti Ritvan tiedonhankinnalliseen puoleen. Molempien väittämien keskiarvot osoittautuivat yllätykseksi samansuuruiseksi (3,85), mistä voidaan havaita, ettei tiedonhankinta tuota erityistä päänsärkyä suurimmalle osalle vastaajista. Prosentuaalisesti suurin osa

vastaajista päätyi olemaan jokseenkin samaa mieltä kummankin väittämän tapauksessa, mikä on verrattain hyvä suoritus radio- ja televisioaineistoon keskittyvältä tietokannalta.

Toiseksi viimeinen väittämä eli ”Pidän RITVA-tietokannan videon ja äänen toiston ominaisuuksia riittävinä” keskittyi Ritvan suoratoisto-ominaisuuksien toimivuuteen. Vastoin odotuksia väittämän keskiarvo (3,59) ei jäänyt kovin kauas muista, mutta siihen sisältyi silti kohtalainen määrä jokseenkin eri mieltä ja täysin eri mieltä olevia vastauksia (yht. 18 %). VLC media playerin ongelmat ovat noteerattu aiemminkin eri käyttäjien toimesta, joten tämä ei tule varsinaisena yllätyksenä. Kyseiseen väittämään kertyi myös muihin väittämiin nähden enemmän heitä, jotka eivät olleet samaa eikä eri mieltä (n=8), mikä antaa hieman neutraalin vaikutelman 30 prosentin suhtautumisesta Ritvan videon ja äänen toistoon.

Viimeisenä oli väittämä ”Olen tyytyväinen saamaani asiakaspalveluun”, jossa peräti yli puolet vastaajista (59 %) kokivat olevansa täysin samaa mieltä. Kun tähän lisätään mukaan myös jokseenkin samaa mieltä olevat vastaajat (15 %), nousee prosenttimäärä kaiken kaikkiaan 74 prosenttiin. Asiakaspalvelun tyytyväisyyttä mitattaessa tulos on siis erittäin hyvä. Väittämän keskiarvon ollessa 4,22 kyseessä on samalla taulukon 3 korkein lukema.

Kyselyn toiseksi viimeisessä osiossa vastaajilta kysyttiin, kuinka todennäköisesti he suosittelisivat Ritvaa muille. Ainoastaan yksi (1) vastaaja jätti tämän kysymyksen kokonaan väliin. Samaisessa osiossa käytettiin myös asteikkoa 1–10, jolla pystytään mittaamaan muun muassa vastaajien suositteluvalmiutta. Eräs asiakastyytyväisyysmittauksissa viime aikoina yleistynyt arviointitapa on ollut Net Promoter Score (NPS), jossa 9–10 valinneet luokitellaan suosittelijoiksi, 7–8 passiivisiksi ja 0–6 arvostelijoiksi. Kuvioista 12 voidaan laskea, että 9–10 valinneiden yhteenlaskettu prosenttiosuus nousee kaiken kaikkiaan jopa 61 prosenttiin, mikä tekee suosittelijoiden määrästä selvästi isomman muihin nähden. 7–8 valinneiden yhteenlaskettu prosenttiosuus on vastaavasti 27 prosenttia, kun taas 0–6 valinneilla se jää vain 12 prosenttiin. Näiden tietojen pohjalta pystytään saamaan NPS-pistemäärä, joka lasketaan vähentämällä arvostelijoiden prosenttiosuus suosittelijoiden prosenttiosuudesta. Lopulliseksi NPS-pistemääräksi tulee pyöristettynä 50, jota voidaan pitää suhteellisen korkeana tuloksena.

Kuvio 12. Kuinka todennäköisesti suosittelisit RITVA-tietokantaa muille (n=26)?

Kyselyn lopuksi vastaajat saivat halutessaan jättää kommentteja ja kehitysehdotuksia liittyen Ritvaan. Nämä löytyvät opinnäytetyön lopusta (liite 3). Kyseiseen osioon vastasi yhteensä 14 henkilöä eli hieman yli puolet vastaajista, mikä oli positiivista, sillä nämä tarjoavat yksityiskohtaisempaa tietoa käyttäjien mielipiteistä ja näkemyksistä. Osa jätetyistä kommentteista koski muun muassa VLC media playerin toimivuutta, kun taas muutamista nousi esiin se, miten RTVA:n katselu- ja kuuntelupisteille löytyisi kysyntää muistakin kaupungeista. Käyttäjäkyselyn jatkokehitystä ajatellen oli myös hyvä huomio mainita siitä, etteivät kaikki ole välttämättä käyttäneet katselu- ja kuuntelupisteitä. Tällainen vaihtoehto olisi ollut ehdottomasti tarpeellinen katselu- ja kuuntelupisteiden käyttöä koskevaan kysymykseen. Muut huomiot keskittyivät muun muassa Ritvan haun toimivuuteen, ohjelmatietoihin ja tiettyjen puuttuvien ohjelmien tuomiseen osaksi nykyistä tarjontaa.

7 POHDINTA

Vuoden 2020 koronaviruspandemian tuomia haasteita lukuun ottamatta opinnäytetyö eteni sujuvasti loppuun asti. Yhteistyö radio- ja televisioarkiston kanssa oli asianmukaista ja mahdollisti toimivan aineistonkeruun teemahaastattelujen sekä käyttäjäkyselyn muodossa. Vaikkei käyttäjäkyselyn lopullinen vastaajajoukko ollutkaan erityisen suuri, antaa se kuitenkin asiantuntijalausuntojen kanssa eräänlaisen läpileikkauksen siitä, millainen RITVA-tietokanta oli vuosina 2019–2020 ja mitä osaluokkia voisi olla soveliaista kehittää jatkossa opinnäytetyöstä saatujen tietojen pohjalta. Käyttäjille suunnattu teemahaastattelu olisi toki myös täydentänyt lisää tutkimuksen käyttäjänäkökulmaa, mutta koska heidän tavoittamisensa osoittautui odotettua haasteellisemmaksi, tyydyttiin lopulta pelkästään työntekijöiden suulliseen tietoon ja kyselytutkimuksessa ilmenneisiin tuloksiin.

Eräs tutkimuksen päätavoitteista oli saada yleiskuva siitä, kuinka tietoisia ihmiset ovat Ritvasta sekä RTVA:n katselu- ja kuuntelupisteistä. Palvelu on tärkeä etenkin radio- ja televisioaineistoista kiinnostuneille ihmisille sekä samalla yksi optimaalisimmista tavoista löytää aiheeseen keskittyvää sisältöä digitaalisten video- ja äänitallenteiden sekä ohjelmatietojen muodossa. Ritvalle toivoisi enemmän näkyvyyttä, sillä osa ei välttämättä tiedä sen olemassaolosta ja saattaa tästä syystä sivuuttaa melko suurehkon määrän sellaista aineistoa, jolle löytyisi käyttöä niin tiedonhankinnallisessa kuin sivistyksellisessäkin mielessä. RTVA:n työntekijöiden antamat haastattelut ja käyttäjäkyselyn tulokset viittasivat yhdessä siihen, että Ritva tulee vaatimaan jatkossakin lisää kehitystoimia tunnettuuden parantamiseksi. Nykyisellään sitä ei tunneta vielä riittävällä tasolla, mutta kehitystyön jatkuessa ja aineistomäärien kasvaessa tilanne voi näyttäytyä tulevaisuudessa toisenlaisena.

Opinnäytetyössä haluttiin selvittää sitäkin, miten tyytyväisiä Ritvan nykyiset käyttäjät ovat siihen tällä hetkellä. Tähän kysymykseen onnistuttiin saamaan vastauksia RTVA:n työntekijöiltä ja asiakkailta. Molemmat osapuolet suhtautuivat myönteisesti Ritvaan, mutta esiin nousi niitäkin puolia, joissa nähtiin vielä parantamisen varaa. Suurimmaksi osaksi nämä kohdistuivat järjestelmän tekniseen suorituskykyyn, kuten videon- ja äänentoistoon, joiden kehittämiseksi on jo nyt otettu askeleita oikean-

laiseen suuntaan. Videon- ja äänentoiston toimivuutta pidetään luonnollisesti tärkeänä asiana, sillä ne korostuvat lähes kaikkialla Ritvassa, minkä lisäksi niihin liittyvät ongelmat heijastuvat välittömästi niin asiakkaiden kuin työntekijöidenkin käyttökokemuksiin.

Myös Ritvan informaatioarkkitehtuuri lukeutui niihin muutamiin osa-alueisiin, joista haluttiin tietää enemmän. Kyselyyn osallistuneet kokivat olevansa päällisin puolin tyytyväisiä sivustolla liikkumiseen sen lisäksi, ettei aineistojen löytäminen koidu kovin ongelmalliseksi valtaosalle vastaajista. RTVA:n työntekijät suhtautuivat vuorostaan hieman kriittisemmin tähän osa-alueeseen, mikä selittyy sillä, että palvelun parissa työskentelevät ovat paljon tietoisempia sivustolla ilmenevistä syvemmän tason virheistä ja niistä toiminnoista, joiden parantelu helpottaisi tietokannassa työskentelyä. Ritva hyötyisi esimerkiksi siitä, jos nykyiseen ulkoasuun ja navigointiratkaisuihin pyritäisiin tuomaan lisää käytettävyyttä edistäviä parannuksia, mihin onkin tähdätty jo aiemmin toteuttamalla esimerkiksi luetteloiden esittämiä toivomuksia. Samalla tämä viestii siitä, että työntekijöiden ideat ja havainnot otetaan huomioon palvelun kehityksessä, mikä taas on olennaista lopputuloksen eli Ritvan toimivuuden kannalta.

RTVA:n näkemyksiin Ritvasta onnistuttiin sisällyttämään samoin hyödyllisiä huomioita niistä osatekijöistä, jotka tuottavat haasteita työntekijöille. Nämä liittyivät muun muassa metatiedon organisointiin, sisällönkuvailuun, hakujärjestelmään ja ohjelmavirtaan, joista jokainen edellyttää tarkkaavaisuutta. Jo Ritvan aineistot ja ympäristö itsessään erottavat sen muista tietokannoista, jolloin puhutaan melko poikkeuksellisesta sekä haastavasta järjestelmästä. Haasteiden tiedostaminen kertoo samaten siitä, että työntekijöiden tuntemusta palvelusta voidaan pitää yleisesti ottaen hyvänä ja että ongelmien tiedostamisen myötä Ritvaa ollaan myös valmiita kehittämään entisestään.

Opinnäytetyössä sivuttiin sopivissa määrin myös Ritvan tulevaisuutta, johon vaikuttavat sekä tekninen kehitys että kokoelmien karttuminen. Esimerkiksi koneoppiminen saattaa olla yksi sovelias näkökulma jatkokehitykselle. Sen avulla voidaan suoriutua muun muassa kasvavien aineistomäärien käsittelyä, joka tuottaa jo nykyisellään tiettyjä haasteita. Tätä samaa aihetta on lähestytty jonkin verran keväällä 2019 aloitetussa Annif-projektissa, jonka ideana on kehittää Ritvan automaattista

asiasanoitusta käyttämään lähteenä ohjelmatekstityksiä, mikä taas auttaisi tutkijoita ja opiskelijoita löytämään entistä paremmin tavoittelemaansa tutkimusaineistoa (Lehtonen & Piukkula 2020, 29). Sekin, millaisena radion ja television rooli näyttäytyy jatkossa yhteiskunnassamme, vaikuttaa ymmärrettävästi tämän palvelun tulevaisuuteen.

Loppujen lopuksi Ritvalla on suuri merkitys suomalaisten radio- ja televisio-ohjelmien historiaa sekä kulttuuria ilmentävänä tietokantana. Siitä hyötyvät monenlaiset tarvitsijat, kuten tutkijat, opiskelijat, tuotantoyhtiöt, kulttuurilaitokset sekä ne ihmiset, joilla on jokin henkilökohtainen suhde suomalaiseen radio- ja televisiomaailmaan.

LÄHTEET

- Aalto, E-L. 2001. Elektra - kotimaisia tieteellisiä julkaisuja verkossa. [Verkkolehtiar-tikkeli]. Tieteessä Tapahtuu, 19(3), 1–3. [Viitattu 3.7.2020]. Saatavana Journal -tietokannasta.
- Alatera, A. & Halttunen, K. 2002. Tiedonhaun perusteet - osa lukutaitoa. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu.
- Carter, N., Bryant-Lukosius, D., DiCenso, A., Blythe, J. & Neville, A-J. 2014. The Use of Triangulation in Qualitative Research. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 5.9.2019]. Saatavana Ebsco eBook Collection -tietokannasta. Vaatii käyt-töoikeuden.
- Connolly, TM & Begg, C. 2005. Database systems: a practical approach to design, implementation, and management. Harlow: Addison-Wesley. 4. painos.
- Doria. Ei päiväystä. Elektra. [Verkkosivu]. [Viitattu 2.7.2020]. Saatavana: <https://www.doria.fi/handle/10024/7297>
- Eskelinen, H. & Karsikas, S. 2014. Tutkimusmetodiikan perusteet. Tampere: Tam-mertekniikka.
- Finlex. Ei päiväystä. Laki Kansallisesta audiovisuaalisesta instituutista. [Verkko-sivu]. [Viitattu 4.3.2019]. Saatavana: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajan-tasa/2007/20071434>
- H1. RTVA:n työntekijä. Haastattelu. 28.5.2019.
- H2. RTVA:n työntekijä. Haastattelu. 28.5.2019.
- H3. RTVA:n työntekijä. Haastattelu. 7.6.2019.
- H4. RTVA:n työntekijä. Haastattelu. 13.6.2019.
- H5. RTVA:n työntekijä. Haastattelu. 13.6.2019.
- H6. RTVA:n työntekijä. Haastattelu. 18.6.2019.

H7. RTVA:n työntekijä. Haastattelu. 29.6.2019.

Haasio, A. 2005. Internetin tietokannat. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu.

Haasio, A. 2020. Löydä!. Helsinki: Avain

Hakala, J. 2017. The European Libraryn nousu ja tuho. [Verkkolehtiartikkeli]. Tietolinja 1 (2017). [Viitattu 7.7.2019]. Saatavana: <https://tietolinja.kansalliskirjasto.fi/2017-1/1701-tel/>

Heikkilä, T. 1998. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita

Hernandez, M-J. & Kajala, T. 2000. Tietokannat: suunnittelu ja toteutus. Helsinki: Edita, IT Press.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Hovi, A., Huotari, J. & Lahdenmäki, T. 2005. Tietokantojen suunnittelu & indeksointi. Jyväskylä: Docendo

Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas: näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti. Ei päiväystä Radio- ja televisioarkisto. [Verkkosivu]. [Viitattu 10.6.2019]. Saatavana: <https://kavi.fi/fi/rtva>

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti. Ei päiväystä. Aineistot. [Verkkosivu]. [Viitattu 10.6.2019]. Saatavana: <https://kavi.fi/fi/kirjasto/aineistot>

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti. Ei päiväystä. Audiovisuaalisen kulttuurin edistäminen. [Verkkosivu]. [Viitattu 6.6.2019]. Saatavana: <https://kavi.fi/fi/audiovisuaalisen-kulttuurin-edistaminen>

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti. Ei päiväystä. Kansallinen audiovisuaalinen instituutti. [Verkkosivu]. [Viitattu 4.3.2019]. Saatavana: <https://kavi.fi/fi/kansallinen-audiovisuaalinen-instituutti>

- Kansallinen audiovisuaalinen instituutti. Ei päiväystä. Kirjasto. [Verkkosivu]. [Viitattu 9.6.2019]. Saatavana: <https://kavi.fi/fi/kirjasto>
- Kansallinen audiovisuaalinen instituutti. Ei päiväystä. Leikearkisto. [Verkkosivu]. [Viitattu 10.6.2019]. Saatavana: <https://kavi.fi/fi/kirjasto/leikearkisto>
- Kansallinen audiovisuaalinen instituutti. Ei päiväystä. Mediakasvatus- ja kuvaohjelmayksikkö. [Verkkosivu]. [Viitattu 10.6.2019]. Saatavana: <https://kavi.fi/fi/kirjasto>
- Kansallinen audiovisuaalinen instituutti. Ei päiväystä. Yleisötyö ja elokuvakasvatus. [Verkkosivu]. [Viitattu 8.6.2019]. Saatavana: <https://kavi.fi/fi/elokuvakasvatus>
- Kansalliskirjasto. Ei päiväystä. Digi - Kansalliskirjaston digitoidut aineistot. [Verkkosivu]. [Viitattu 3.7.2020]. Saatavana: <https://www.kansalliskirjasto.fi/fi/palvelut/digitointi-ja-sailytyspalvelut/digi-kansalliskirjaston-digitoidut-aineistot>
- Kansalliskirjasto. Ei päiväystä. Fennica – Suomen kansallisbibliografia. [Verkkosivu]. [Viitattu 2.7.2020]. Saatavana: <https://www.kansalliskirjasto.fi/fi/node/161>
- Kiwi.fi. 17.12.2015. Kansallinen metatietovaranto -hanke. [Verkkosivu]. [Viitattu 10.7.2019]. Saatavana: <https://www.kiwi.fi/display/melinda/Kansallinen+metatietovaranto+-hanke>
- Kiwi.fi. Ei päiväystä. Kirjastojen Koha-projektin etusivu. [Verkkosivu]. [Viitattu 10.7.2019]. Saatavana: <https://www.kiwi.fi/display/KK/Kirjastojen+Koha-projektin+etusivu>
- Lehtonen, T. & Piukkula, J. 2020. Automaattinen asiasanoitus Radio- ja televisio-ohjelmätietokanta Ritvassa. [Verkkolehtiartikkeli]. Informaatiotutkimus, 39(1), 27–45. [Viitattu 5.9.2020]. Saatavana Journal -tietokannasta.
- Mandeville, R. 2018. Moving to Automation Means Many Decisions. [Verkkolehtiartikkeli]. Database Trends and Applications 32 (2), 1-2. [Viitattu 15.7.2019]. Saatavana ABI/INFORM Collection -tietokannasta.

- Niemi, R. 2018. Ritva ja luettelointi 2018. Helsinki: Kansallinen audiovisuaalinen instituutti
- Radio- ja tv-arkisto: Asiakasohje. 2018. Helsinki: Kansallinen audiovisuaalinen instituutti
- RITVA-tietokanta. Ei päiväystä. Aloitussivu. [Verkkosivu]. [Viitattu 11.6.2020]. Saatavana: <https://www.rtva.kavi.fi/>
- Savolainen, E. 2016. KAVIn Ritva-tietokanta tutkimusdatan keräämisen, käytön ja hallinnan välineenä. [Verkkolehtiartikkeli]. Signum, 48(3), 12–16. [Viitattu 11.6.2020]. Saatavana Journal -tietokannasta.
- Teorey, T-J. 2011. Database Modeling and Design Logical Design. [Verkkokirja]. Amsterdam: Morgan Kaufmann. [Viitattu 5.7.2019]. Saatavana Ebsco eBook Collection -tietokannasta. Vaatii käyttöoikeuden.
- Täppinen, T., Kulmala, H., Champagne, E. & Honkanen, V. 2019. Finna - Käyttö ja trendit. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 18.7.2019]. Saatavana: <https://www.kiwi.fi/pages/viewpage.action?pageId=120520894&pre-view=/120520894/120520896/Finna%20trendiraportti%202018-1.pdf>

LIITTEET

Liite 1. Teemahaastattelurunko henkilökunnan haastatteluille

Liite 2. RITVA-TIETOKANNAN KÄYTTÄJÄKYSELY 9.3.–10.8.2020 Radio- ja televisioarkisto

Liite 3. Kommentteja ja kehitysehdotuksia liittyen RITVA-tietokantaan

LIITE 1 Teemahaastattelurunko henkilökunnan haastatteluille

1. Taustatiedot:

ammatti, työnkuva, organisaatio ja kuinka kauan työskennellyt RITVA-tietokannan parissa

2. RITVA-tietokantaan liittyvät haasteet:

- Mitä haasteita olet kohdannut työskennellessäsi RITVA-tietokannan parissa? Liittyen esimerkiksi

- luettelointiin ja metatiedon hallintaan
- ohjelmavirran laaduntarkistukseen
- ohjelmien ja sarjojen käsittelyyn
- ohjelmatietojen tarkistamiseen
- sisällönkuvailuun
- tietopalveluun
- palvelun suunnitteluun

3. RITVA-tietokannan selkeys ja toimivuus:

- Millä tavoin suhtaudut RITVA-tietokannan nykyiseen rakenteeseen? Liittyen esimerkiksi

- jäsentymiseen, luokitteluun ja hierarkioihin
- käytettävyyteen ja saavutettavuuteen
- sivustolla liikkumiseen ja navigointiin
- hakujärjestelmään
- tekniseen suunnitteluun

4. RITVA-tietokannan tekninen puoli:

- Mitä ongelmia olet havainnut RITVA-tietokannan teknisessä puolessa? Liittyen esimerkiksi

- videon ja äänen toistoon
- muihin toimintoihin
- toimivuuteen eri alustoilla

5. RITVA-tietokannan käyttäjät:

- Kuinka tietoisia ihmiset ovat RITVA-tietokannasta sekä KAVIn katselu- ja kuuntelupisteistä?
- Millaiseksi kuvailisit nykyistä käyttäjäkuntaa?
- Minkälaista palautetta olette saaneet käyttäjiltä?
- Mitkä asiat tuottavat eniten vaikeuksia käyttäjille?

6. RITVA-tietokannan menneisyys, nykyhetki ja tulevaisuus:

- Millä tavoin RITVA-tietokanta on kehittynyt vuosien saatossa?
- Miten RITVA-tietokantaa markkinoidaan?
- Missä kaikessa RITVA-tietokanta on mielestäsi onnistunut?
- Missä taas näet parantamisen varaa?
- Mikä on oma näkemyksesi RITVA-tietokannan tulevaisuudesta?

LIITE 2 RITVA-TIETOKANNAN KÄYTTÄJÄKYSELY 9.3.–10.8.2020

Radio- ja televisioarkisto

- Kysely sisältää 15 kysymystä/väittämää.
- Kyselyyn vastaaminen vie noin 5 minuuttia.
- Viimeiseltä sivulta löydät palauteosion, johon voit halutessasi jättää meille kommentteja ja kehitysehdotuksia koskien RITVA-tietokantaa.
- Jos haluat osallistua elokuvalippujen arvontaan, ilmoita yhteystietosi viimeisellä sivulla. Arvomme yhteystietonsa jättäneiden kesken yhteensä viisi elokuvalippupakettia (valinnaisesti Finnkino tai Kino Regina).
- Kysely on avoinna **10.8.2020** asti ja löytyy myös sähköisenä versiona osoitteesta <https://rtva.kavi.fi/feedback/kysely>.

VASTAAJAN PERUSTIEDOT

1. Sukupuoli

- ☐ Nainen
- ☐ Mies
- ☐ Muu
- ☐ En halua kertoa

2. Ikä

- ☐ Alle 18
- ☐ 18–29
- ☐ 30–39
- ☐ 40–49
- ☐ 50–59
- ☐ 60–69
- ☐ 70 tai yli
- ☐ En halua kertoa

3. Tausta (huom. voit valita useamman vaihtoehdon)

- ☐ Koululainen
 - ☐ Opiskelija
 - ☐ Tutkija
 - ☐ Työssäkäyvä
 - ☐ Työtön
 - ☐ Eläkeläinen
 - ☐ Muu, mikä? _____
 - ☐ En halua kertoa
-

KYSELY**1. Mistä sait tietää RITVA-tietokannasta?**

- ☐ Oppilaitokselta
- ☐ Tapahtumasta
- ☐ Katselu- ja kuuntelupisteen henkilökunnalta
- ☐ Kansallisen audiovisuaalisen instituutin verkkosivuilta
- ☐ Hakukoneen kautta (esim. Google tai Bing)
- ☐ Sosiaalisesta mediasta (esim. Twitter tai Facebook)
- ☐ Omilta tuttavilta
- ☐ Muu, mikä? _____

2. Mihin tarkoitukseen käytät RITVA-tietokantaa? (huom. voit valita useamman vaihtoehdon)

- ☐ Tieteellinen tutkimus
- ☐ Työasiat
- ☐ Opiskelu
- ☐ Henkilökohtainen kiinnostus
- ☐ Selailu
- ☐ Muu, mikä? _____

3. Mitä etsit RITVA-tietokannasta? (huom. voit valita useamman vaihtoehdon)

- ☐ Tietyn nimistä ohjelmaa tai sarjaa
- ☐ Tiettyyn aihepiiriin keskittyvää ohjelmaa tai sarjaa
- ☐ Tiettyyn henkilöön (esim. näyttelijät tai esiintyjät) liittyvää ohjelmaa tai sarjaa
- ☐ Ohjelmatietoja
- ☐ Henkilöitä
- ☐ Yhtiöitä
- ☐ Muu, mikä? _____

4. Mitä RITVA-tietokannan aineistoja käytät? (huom. voit valita useamman vaihtoehdon)

- ☐ Radio-ohjelmat 2009–
- ☐ Televisio-ohjelmat 2009–
- ☐ Yle 1957–2008
- ☐ Teksti-TV
- ☐ Muu, mikä? _____

5. Kuinka usein yleensä käytät RITVA-tietokantaa?

- ☐ Tämä on ensimmäinen käyntini
- ☐ Joka päivä tai lähes joka päivä
- ☐ Viikoittain
- ☐ Kuukauden välein
- ☐ Muutaman kerran vuodessa tai harvemmin

6. Minkä pituiseksi arvioit yksittäisen istuntosi RITVA-tietokannassa keskimäärin?

- ☐ 15 minuuttia tai alle
- ☐ 30 minuuttia
- ☐ 45 minuuttia
- ☐ 1 tunti tai enemmän

7. Mitä katselu- ja kuuntelupisteitä olet käyttänyt? (huom. voit valita useamman vaihtoehdon)

- ☐ Kansallinen audiovisuaalinen instituutti
- ☐ Eduskunnan kirjasto
- ☐ Kansalliskirjasto
- ☐ Keskustakirjasto Oodi
- ☐ Itä-Suomen yliopiston kirjasto, Joensuun kampuskirjasto
- ☐ Itä-Suomen yliopiston kirjasto, Kuopion kampuskirjasto
- ☐ Jyväskylän yliopiston kirjasto
- ☐ Oulun yliopiston kirjasto
- ☐ Tampereen yliopisto
- ☐ Turun yliopiston kirjasto
- ☐ Åbo Akademin kirjasto

8. Selaatko koskaan RITVA-tietokantaa kotoa käsin? Esimerkiksi ohjelmatietojen tarkastelu etukäteen

- ☐ Kyllä
- ☐ En

9. Koen RITVA-tietokannassa liikkumisen helpoksi

- ☐ Täysin samaa mieltä
- ☐ Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ Ei samaa eikä eri mieltä
- ☐ Jokseenkin eri mieltä
- ☐ Täysin eri mieltä

10. Koen RITVA-tietokannan ulkoasun selkeäksi ja ymmärrettäväksi

- ☐ Täysin samaa mieltä
- ☐ Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ Ei samaa eikä eri mieltä
- ☐ Jokseenkin eri mieltä
- ☐ Täysin eri mieltä

11. Löydän vaivattomasti etsimäni sisällöt RITVA-tietokannasta

- ☐ Täysin samaa mieltä
- ☐ Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ Ei samaa eikä eri mieltä
- ☐ Jokseenkin eri mieltä
- ☐ Täysin eri mieltä

12. Pidän RITVA-tietokannan hakuominaisuuksia riittävinä

- ☐ Täysin samaa mieltä
- ☐ Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ Ei samaa eikä eri mieltä
- ☐ Jokseenkin eri mieltä
- ☐ Täysin eri mieltä

13. Pidän RITVA-tietokannan videon ja äänen toiston ominaisuuksia riittävinä

- ☐ Täysin samaa mieltä
- ☐ Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ Ei samaa eikä eri mieltä
- ☐ Jokseenkin eri mieltä
- ☐ Täysin eri mieltä

14. Olen tyytyväinen saamaani asiakaspalveluun

- ☐ Täysin samaa mieltä
- ☐ Jokseenkin samaa mieltä
- ☐ Ei samaa eikä eri mieltä
- ☐ Jokseenkin eri mieltä
- ☐ Täysin eri mieltä

**15. Kuinka todennäköisesti suosittelisit RITVA-tietokantaa muille?
Ympyröi mielestäsi sopivin vaihtoehto asteikolta 0–10**

0 = en lainkaan, 10 = erittäin todennäköisesti

0 1 2 3 5 6 7 8 9 10

Kommentteja ja kehitysehdotuksia liittyen RITVA-tietokantaan:

Jätäthän mukaan myös yhteystietosi, jos olet halukas osallistumaan elokuvalippujen arvontaan. Arvomme yhteystietonsa jättäneiden kesken viisi elokuvalippupakettia. Voittajat saavat valita 2 lippua Finnkinoon tai 2 lippua Kino Reginaan ja heille ilmoitetaan asiasta henkilökohtaisesti. Hävitämme yhteystiedot arvonnin päätyttyä.

VASTAAJAN YHTEYSTIEDOT

Nimi: _____

Puhelinnumero: _____

Sähköposti: _____

Kiitämme vastauksistasi!

LIITE 3 Kommentteja ja kehitysehdotuksia liittyen RITVA-tietokantaan.

Sivustolla vanhahko tyyli, mutta kaikki toimii niin kuin pitääkin. Palvelu on nopea, ja haulla olen melkein aina löytynyt etsimiäni ohjelmia. Ainoa vika, jonka olen löytänyt on, että muistiinpanojen muokkaaminen ei ole mahdollista katselupisteillä. Editori ei lataa (ainakaan KAVI:n omissa tiloissa, vuoden 2020 alussa kokeiltu). Jatkaa samaan malliin!
MTV:n vanhoja ohjelmia!
a) Jos teksti-tv-sisällöt tallennettaisiin myös tekstimuodossa pelkän kuvamuodon sijaan ([http://]www.mtvtekstikanava.fi/new2008/txt/xxx-xx.htm tai www.mtvtekstikanava.fi/new2008/mobiili/xxx-xx.htm, yle.fi/tekstiv/txt/xxx_xxxx.htm), niin se helpottaisi lainaamista esim. artikkeleissa tai tutkimuksissa. Onko siihen jokin syy, että tallennus tapahtuu nimenomaan kuvamuodossa? b) Kaikkia teksti-tv-sivuja ei löydy tietokannasta joko lainkaan tai sitten ne ovat tilapäisesti poissa käytöstä (käyttäjä ei voi tietää, kummasta on kysymys, häiriöstä vai tietoisesta rajauksesta, koska tästä ei ole mitään tietoa ainakaan hakusivulla). c) Hakutoiminto (haun käyttöliittymä sekä hakuehtojen määrittäminen) on varsin erikoinen ja jotenkin mutkikas viritelmä. Sen kanssa pärjää (ainakin jos on tottuneempi tietokoneenkäyttäjä), MUTTA KUN SE HAKU NÄYTTÄÄ TOIMIVAN MITEN SATTUU - EI TOIMI AINA OLLENKAAN - JA JOS TÄSTÄ LAITTA PA-LAUTETTA, NIIN SIIHEN EI VÄLTÄMÄTTÄ VASTATA LAINKAAN TAI SITTEN PALAUTTEESTA SYNTYY VAIKUTELMA, ETTÄ VASTAAJA EI ITSEKÄÄN TUNNE HAUN "SIELUNELÄMÄÄ" KOVIN HYVIN. d) Jatkoa kohtaan b: Teksti-tv:n hakusivulla pitäisi olla selkeästi näkyvissä (TTV-)sisältöjä koskevat rajaukset / rajoitteet, esim. millä VIIVEELLÄ kunkin päivän uutiset (tai muut sivut) päivittyvät YLEn / MTV:n teksti-tv:stä tietokantaan. e) Palautetta itse kyselystä: miksi ihmeessä pakolliseksi on merkitty sellaisiakin kohtia, joihin ei välttämättä voi vastata mitään? Esim. kohdassa 7 ei ole vastausvaihtoehtoa "En ole käyttänyt katselu- ja kuuntelupisteitä" - se olisi ollut kohdallani ainut todenmukainen vastaus.
Näitä olisi kiva katsella kotoa käsinkin, kirjautua voisi vaikka sähköisellä tunnistautumisella.
Lisää Leikin varjolla -ohjelman jaksoja
Ainakin yksi rtva-piste normaalikokoisiin kaupunkeihin kuten Rovaniemi, Varkaus, Vantaa tai Espoo.
Toinen kehitysehdotukseni on että ainakin Kuopion RITVAn VLC pitäisi päivittää koska se pätkee ja kaatuilee koko ajan. Muuten ihan hyvää palvelua.
Minä pyydän teitä tuomaan RTVA-katselupisteen Rovaniemelle. Olen äärimmäisen vannoutunut televisio- ja radioharrastaja ja tarvitsen RTVA:ta tutkimukseen. Koen suurta ärtymystä, kun minun pitää matkustaa Ouluun asti päästäkseni RTVA-katselupisteelle. Suurin kehitysehdotukseni on, että RTVA tulee Rovaniemelle.

Sellainen ominaisuus että saisi selkeän listan jonkin TV-ohjelman vaikkapa Salatujen elämien tai Uuden päivän jaksoista. Vähän niinkuin IMDB:ssä on.

Päiväys / Jakson numero /Jakson nimi

pitäisi olla mahdollisuus piilottaa uusinnat kun selaa tietokantaa. Myös MTV3:n ja Kolmoskanavan vanhat ohjelmatiedot olisi hyvä lisä.

Vanhat ohjelmatiedot ovat melko puutteellisia. Voitaisiinko vanhat alustavat ohjelmatiedot julkaista myös täällä. Esimerkiksi Telkku.comissa oli vielä pari vuotta sitten vuoden 2000 ohjelmatiedot kaikilta kanavilta mutta jostain tyhmän syystä poistivat ne eikä niitä enää löydy mistään.

Eri ohjelmiin liittyviä hakusanoja on monin paikoin liian vähän (esim konsertteihin liittyen artistien nimet vanhemmissa ohjelmissa). Voisiko käyttäjille tarjota helpoa vaihtoehtoa toivoa uusia ohjelmia RITVAan.

Ohjelmien kuuntelu sujuvammaksi. Ohjelmien toisto on välillä hankalaa. Jos ohjelman toiston esimerkiksi pysäyttää välillä, ohjelma ei enää lähde välttämättä lainkaan päälle (ääni ei kuulu).

YLEn televisiouutiset erittäin merkittävä lähde historian tutkimuksen kannalta. Uutislähetyksessä käsitellyt aiheet voisi olla paremmin löydettävissä hakuohjelmalla.

Televisio-ohjelmille voisi antaa enemmän hakutunnisteita

Uusimpien televisio-ohjelmien katselu teknisesti ajoittain haastavaa, kun kuva pätkee

Parempi video- ja äänitoisto olisi kätevää. Nyt videot ei voi selata ilman jopa minuutin odotusta. Vlc toimii muuten ihan hyvin.

nelosen ja mtvn vanhat ohjelmat ritvaan myös. myös ylen ohjelmista kaipaaisin laajempia ohjelmatietoja.

IMDB:n tyylistä selkeää tietokantaa toivoisin josta voisi nähdä selkeästi vaikkapa kaikki satuhäät tai salatut elämät jaksot luettelona ja järjestyksessä.

myös vanhat lehdissä julkaistut ohjelmaoppaat voitaisiin digitoida tänne tai johonkin muuhun palveluun. Jos haluaa nähdä vaikkapa mitä tuli neloselta 4.4.1999 niin niitä tietoja ei löydy enää mistään..